

Yesu tēnlɛɛ waa saba kaplāŋ
 Yebɛɛɛfa
 ye

Yesu tɛr faale Yāhā kaplāŋ tōrfa byɛ yaha

¹ Faale cāã na, Yāhā naa n pāã wo wāɛ ne. Ke ke kaplāŋ tōrfa busāã lɛɛ naa n wāã pe ya wuhu na, pe n bii naa ke yě kaplāŋ pāã, pe byɛ pe kaplāŋ ter ne ke ya wuhu na.

² Yagaa sē na, Yāhā ke yě kapān pāã wo ye ke Dya kāmāy na; Yāhā driyě kai- byɛ le soho woo koho wo. Yāhā driyě kai- byɛ tāhā woo kāmāy na. ³ Yāhā nayōr n yāã Yesu na, tesě ke nagboho ne. Yāhā ke ma mii, Yesu ma koo syi. U kaplāŋ ma fānga ne, koo kě ke driyě gbā yigi. U nawee- kapee- yee laha kāã pe na. Loo kur ye, u n ka yāhāyīŋ na, maa nii Yāhā kāndigi koho kuɛ ye, koo gii ke ma wān byɛ yīŋ na.

Yesu tɛr yāhāyīŋ tēnlɛɛ yaha

⁴ Yāhā myaha wāã Yāhā Dya kě, ke n tɛr yāhāyīŋ tēnlɛɛ wāŋ yaha. Koo kě, u n tɛr yāhāyīŋ tēnlɛɛ yaha. ⁵ Ye sē yāã, Yāhā sē kapān nde syi pāã yāã yāhāyīŋ tēnlɛɛ waa ye ye ma yee:

«Mboo kě ma ma ra Dyapuai,
 ma gbe nanga na, nawee- ga cā,
 n ma ma Tuhufua.»

Ke sē maha nde pāã yāã yāhāyīŋ tēnlɛɛ waa wīi na ye ma yee:

«N ga nii u ye Tuhufua draha wo,
 u -sē ga nii ra ye Dya draha wo.»

⁶ Yaliile wo Yāhā yee koo ga ke Dyapuai nen nɔ wāã driyē wo, woo wii tuu cāã pye wa wān byɛ yaha, ke le pāã ma yee:

«Yāhāyīŋ tēnlɛhɛ byɛ yai
pe naa u myaha sey.»

⁷ Yāhā lii pāã yāhāyīŋ tēnlɛhɛ wīi na, loo ne nde: Ke yee yāhāyīŋ tēnlɛhɛ mii gɛ pe sya nii koo wām, pe ma koo ye tefay wāŋ syi dyaŋ. Ke tēntē- ma ke ye naayīn wāŋ syi dyaŋ. ⁸ Ke Dya wīi loo na, Yāhā le pāã ma yee:

«Ma ma Yāhā, ma Yīŋfua niisaha yāã.

Too yīnfar nde wākuayāã wee te na ma ye ye.

Kasroŋ koo kē, taa ga naa n pye ma Yai wo.

⁹ Kasroŋ wīi tǎy ma ye,
kapee- wīi sē tǎy ma ye ye.

Loo ne, ma Tuhufua Yāhā n mboo yāŋ yi
ma nagboho ta ma na ma nampyerj- yaha.

Nuhu n -sē ma laam yīi.»

¹⁰ Yāhā maha yee:

«Yīŋfua, mboo kē
taa kǎntraha tǎhā ke kai- byɛ fegbecāã na.

Mboo kē taa maha yāhāyīŋ bya tǎhā.

¹¹ Too nde byɛ ga ba kua.

Mboo woo na, maa naa n nii yalebyɛ;

kǎntraha tesē yāhāyīŋ ne,
te ga ba lɛ te pye klaha-

¹² ma n te kur ta yaha te kuāŋ ne.

Taa ter ga ba te draha gbe mii
nayrefān dyaŋ pe n le wāler draha wo.

Mboo woo na,
maa naa n kuee ma wānii na yalebyɛ,
wākuayāã saa pye ma dyɛ- na ye.»

¹³ Yāhā sē maha nde pāã yāã yāhāyīŋ tēnlɛhɛ waa ye ye ma yee, u nii koo kǎndigi koho kuɛ ye kai- byɛ yīŋ na, ke

n sya ba u napĩ- yĩy kor le u kě, pe n nii mii, u tãnde fyãhã tã pe na. ¹⁴ Pe yãhãyĩn tẽnlehe ya dyaŋ, pe wee la tẽnlehe ya Yãhã ye, ke n nii pe lehe pe ga naa n paha mpãy na, pe yai pe ba sya yaha pe ga nii Yãhã tãy?

2

Wo yai wo naa wo wãsyayaha wĩ wũũ

¹ Ke Dya kãmay na, Yãhã ke lii pãã wo ye wo wãsyayaha wĩ na, wo yai wo yĩntaha sroŋ loo nde ne, kapuar ne. Mii loo sě ne ye, waa le kãnyĩ plaha, wo saa yãã dye Yãhã Yai wo ye. ² Kãnde lii Yãhã le ta pe yãhãyĩn tẽnlehe n bii le yar nawee- na, le pye kla. Le pye, wii ma loo kãnde katan nen laa sye ma le miy yaha, Yãhã ga u pẽn loo nde wĩ na. ³ Wo wãsyayaha kaplãn nkãy ke -sě ma yĩn, ye yai ye cã, wa'a yee ke wee kla ye, wo saha kuee mii wo sě pẽn ye. Yĩnfua gɛ kě u cãã wo wãsyayaha wĩ pãã. Mpãy pe -sě le yãã luhu u yě na, poo n ba le pãã wo ye wo n cã, cĩnde ne. ⁴ Yãhã kě, ke fãnga taha pe yě kaplãn na, pe n waha laanwɔ wũhũ pye ke n yɔ ta tɛr ma suhu yěkã wũhũ ter byɛ ne. Yãhã Yrã kãmay na, Yãhã maha fãnga ter byɛ wãã pe kě pe ya wuhu na pe n waha naa ke tẽn tẽ. Yãhã naa le pye ke syi, nawee- n waha naa n cã pe kaplãn ma cĩnde. Yãhã Yrã fãnga wũhũ koo na, Yãhã ke wãã ke laam wãkě.

Wii woo kě u ga waha ta, nawee n sya yaha

⁵ Driyěfãŋ gii wĩ too n pãã, Yãhã sě yee pe yãhãyĩn tẽnlehe poo pe ba nii koo driyě yĩn na ye. ⁶ Aye rɛhe, waa gɛ ma u le yrũhũ yaha Yãhã sabangbãŋ wo ma yee: «Yãhã, nawee ma nwa, ma n nii, ma sě n faha u wĩ ne ye? Woo wii u see yi nawee, u ma nwa, ma n nii u gbihi n yigi? ⁷ Ma u ta ma yee yãhãyĩn tẽnlehe

pe puar u na yalaale nsoho ya wo.
 Ma maha ba miingbãŋ wãã u kě,
 ma nagboho ta u na.

⁸ Ma u ta kai- byɛ yĩŋ na.»

Le yar ma yee Yãhã nawee- ta ke wātãhã wãn byɛ yĩŋ na.
 Le yĩntaha kě, Yãhã nawee- ta pe n yia kai- byɛ na, laa gɛ
 sě kuee ye. Wo ma -sě yee wii ga yãŋ yagaa, wo saa kai-
 byɛ yãã ke n pye pe myaha na ye. ⁹ Lii ya too yãã, Yesu
 wii Yãhã ba u dur ta, ma yee ke yãhã yĩŋ tẽnlɛhɛ pe puar
 u na yalaale nsoho ya wo, yagaa wo yãã, Yãhã miingbãŋ
 wãã u kě ma maha nagboho ta u na. Tuu wãfã y gii fã y ma
 sya ba ku nawee- byɛ wĩ na, koo syi kě, Yãhã n u gbihi ta
 ke syi. Yãhã laantãr tã y, Yãhã yee koo ga nawee- sya yaha,
 koo kě Yesu n wãfã y nge fã y.

¹⁰ Yãhã wãn byɛ tãhã te nii ke wãn. Ke naa n kɛ nawee-
 busãã pe sya yaha pe waha ke nayõr syi yãã. Loo ne, ke n
 ta Yesu n koo wãfã y sya, ma cã nii wo Syayahafua. Laa sě
 kuee mii u sě le pye ye. Loo nde ma wã yĩ. Mpã y pe ga sya
 yaha, Yesu woo tuu ga tɛr pe yahasee ye, pe n dye Yãhã Yai
 wo. ¹¹ Yesu woo kě, tuu nawee- kapee- laha n kãã pe na,
 pe n nii Yãhã laam wĩ ya pye. Woo tesě mpã y ne tuu sya n
 yaha, pe byɛ ma tuhufua nen pii. Loo ne, u pe yee u cĩfa,
 fyar sě u yigi le ne ye. ¹² Woo gɛ le pãã ma yee:

«Yãhã, n ga ba naa ma wĩ pãã ta cĩfa ye;
 n ga ba naa ma miingbãŋ gboho yay ne
 ma nawee- byɛ nsoho wo.»

¹³ U maha yee: «N nii le soho ma koho wo.» U maha yee:
 «N nwo, ndoo tesě pe kicar byɛ ne,
 kicar mpã y Yãhã pe wãã ra kě.»

¹⁴ Ye sě yãã, pe kicar see yi nawee- byɛ wãŋ syi dyaŋ,
 ntãŋ ne pe kadye wo. Koo kě Yesu bya see ba wãcɛŋ wo
 wãŋ syi, ntãŋ ne u kadye wo. U ku wo kadye ter syi ne.

Koo kě u gbã kãmay na, sãndãpee yĩŋfua Setane wii u ma gbã fãnga ne, Yesu u fãnga pye klaha- u kě. ¹⁵ Tuu loo pye, u nawee- byɛ sya yaha gbã fyar koho wo, mpãy pe pye yãmpa ntãncɛr koho wo gbã wĩĩ na yalebya. ¹⁶ Ye cã Yesu sě loo nde pye wãã yãhãyĩŋ tẽnlehe kě ye, u le pye wii driyěfa kě, wii mpãy too ma Brama kur kuɛ pii. ¹⁷ Koo kě, u n see ba nawee ntãŋ ne u kadye wo wo wãŋ syi dyaŋ, ma nii u nampyeŋ wãŋ syi wãcɛŋ, fla ngaa gɛ sě kuee u na ye. Mii loo sě ne ye, u saa ne waha u cĩifa fɛn cã u naa pe fɛn di ye. U ga ba nii pe ye Yãhã yũndefa yĩŋfua, u naa n sroŋ le Yãhã tẽn ne, u u nampyeŋ- kapee- laha kãã pe na. ¹⁸ Ye sě yãã, tuu pye driyě wo, woo gɛ ba wãfãy yãã gboho; sãndãpee yĩŋfua Setane maha naa n ke, u u tyĩn ga kapee- wãpyeŋ kuɛ ye. Loo na, nanga wo ma nii tyĩn n gaha kapee- wãpyeŋ kuɛ ye, Yesu ga waha koho le wo ye.

3

Yesu Crise tɛr Musa yaha

¹ Wo nna, Yãhã ye bya yãŋ yi, ye nii ke wãm, ye ba dye ke Yai wo. Wii mpãy too ma ke wãm, too lii sya cĩinde ma nii le pãã nawee- ye, loo ne nde: Yesu woo kě u ma Yãhã tẽnlehe, u maha ma Yãhã yũndefa yĩŋfua ma wo wãã le Yãhã ne. Ye yai ye naa woo yãŋ yalebyɛ. ² Yãhã u yãŋ yi, ma u taha tẽn lii na, u sroŋ le ne mii Musa dyaŋ, tuu bii sroŋ u tẽn ne Yãhã kahafa kě mii. Yãhã sabangbãŋ wo, loo yrũhũ yaha Musa wĩĩ na ma yee: «U bii sroŋ Yãhã kaha byɛ wo.» ³ Nawee ma kaha fãã, u ga myaha yãã u tɛr ke kaha yaha. Yesu tesě Musa ne, pe ma koo syi, Yesu myaha yai ke gboho ta tɛr Musa myaha yaha. ⁴ Ye cã kle ma te fããfa ne te ya wuhu na; Yãhã koo -sě kě, ke driyě byɛ fãã. Ke Dya kě Yesu ne. ⁵ Musa woo na, Yãhã nna byɛ wo, Yãhã sě naa u taha laa wãpyeŋ na u n naa n faha le ne

ye. U pye tẽntẽ Yāhā ye; lii le ga ba pye kur kuɛ ye, Yāhā bii u ta u n le cāã pāã yaha. ⁶ U Yāhā Yĩndefua Crise -sẽ ma Yāhā kahafa byɛ yĩŋ na. U sã laa sye Yāhā ye ye. Woo ma u Yāhā Dya. Wo ma wii plāhā, ma Yesu ta wo Yatɛr wo kuāŋ ne, tesẽ wo ma koho taha yaha woo ya na yalebyɛ, wo ga sroŋ nii koo kaha ngefa.

-Ye naa ye troho tãhã Yāhā yor wo nanga nge bya na!

⁷ Ye cā wo yai wo wii plāhā Yesu kãnde wo. Loo ne, Yāhā Yrã wo yar ma yee:

«Ye ma Yāhā yẽ kapān luhu nanga,
-ye le sya nuhu ne!

⁸ Ye ma syi ye nii nditẽŋ Yāhā kapān ye mii
ye wãɛ dyaŋ faale cāã na ye!

Tẽyãfũũ klo wo pe bii yee poo jar Yāhā ye,
ma yee poo ga ke pye yāŋ.

⁹ Ye wãɛ bii le tẽyãfũũ klo plaŋ cɛr naa n tɛr
ma naa n gaha kãntraha gii wo,
Yāhā ke bii yẽ tɛr, koo ga ke wãã pe kẽ.

Pe bii dyɛ- gbeesĩ pye yrāhā na;

Yāhā naa yẽkã wũhũ pye pe kẽ,

loo naa byɛ ne, pe maha naa n jar Yāhā ye,

ma ke pye naa n yāŋ

ke dyɛ- gbeesĩ ngĩ byɛ wo.

¹⁰ Loo ne,

Yāhā laam n bii war koo cāã wãɛ ne,

ke n bii le pāã ma yee:

Pe laam wũhũ kẽ, ke pe plaha yalebyɛ,

pe sã n kɛ pe naa pe troho tãhã ra yor wo ye.

¹¹ Yāhā laam n bii war pe ne,

ke n le sroŋ pãã pe ye ma yee:

Tẽ kãntraha gii gbihi ta pe myaha na

pe ga naa n wũũ,

pe saa dye yãã ke wo ye!»

¹² Wo nna, yii mpāy ye ma Yesu kändeyārfa, ye naa yii yigi, ye laam ma n ba waha tɛr ye ye ye! Mii loo sɛ ne ye, ye ga ba yee Yāhā yɛ kapān wee ngaa ye, ye sya le Yāhā kānde miy yaha, Yāhā gii ke yrā le wān byɛ laam wo. ¹³ Ye ma n nii koo syi ye! Too ma yrāŋ na nanga, Yāhā n traha ke naa ke yɛ kapān pāā wo ye plii wuhu na. Ye naa yii yar kayī ne, kapee laa ma n ba waa ta, u n plaha u sya nii nditɛn Yāhā kapān ye ye. ¹⁴ Ye cā wo seefar le u Yāhā Yīndefua Crise ne. Too ba u fe ta wo Yatɛr wo laam byɛ ne mii, wo ma wii plāhā ma kuee yai tāŋ koo syi, wo seefar le u ne cīinde. ¹⁵ Le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Ye ma Yāhā yɛ kapān luhu nanga,
 -ye le sya nuhu ne,
 ye ma syi ye nii nditɛŋ Yāhā ye
 mii ye wāɛ dyaŋ ye, poo bii jar Yāhā ye.»

¹⁶ Mpāy pe pye yāmpa Syipte kāntraha wo, Musa n ga pe sya yaha ma pe yigi yi ke kāntraha wo, poo ya sɛ na, pe bii le Yāhā yɛ kapān luhu ma dur ma jar Yāhā ye? ¹⁷ Poo ya sɛ na, Yāhā laam bii war pe ne, ke n pe ta pe n tay dyɛ-gbeesī tēyāfūū klo wo ma sya ba ku ke fla na. Poo sɛ na, pe naa kapee- pye ke dyɛ- gbeesī ngī wo? ¹⁸ Mpāy pe le Yāhā yɛ kapān luhu ma dur ma jar ke ye, poo sɛ na, Yāhā le sroŋ pāā pe wī na ma yee:

«Tɛ kāntraha gii gbihi ta pe myaha na
 pe ga naa n wūū,
 pe saa dye yāā ke wo ye.»

¹⁹ Yii gɛ le yāā, pe sɛ le Yāhā kapān ta ngaa ye, koo kɛ Yāhā ke bii kāntraha gii gbihi ta pe myaha na pe ba naa n wūū, pe sɛ yāā dye ke wo ye.

¹ Yāhā bii yě tɛr, koo ga cīnde wāwū wā ke nawee-kě. Koo yě wātɛr nge ma wii wī nanga. -Tee -sě naa yii yigi, yii waa ma n ba kuee mii, u sě koo wāwū nge yā ye. ² Ye sě yā, wo bya le Yāhā kapāyī luhu mpāy dyaŋ pe pye le tēyāfū klo wo faale wo. Pe le Yāhā kapāyī luhu, le sě -sě laa yō pe kě ye. Ye sě yā, pe le luhu, pe sě le sya cīnde ye, koo kě, pe sě ke cīnde wāwū yā ye. ³ Wii poo na, wo ke kaplāŋ sya cīnde. Wo ma wii waha, ma ke le yaha wo laam wo, cīnde wāwū gii Yāhā yee, ke n pai ke wā ke nawee- kě, waa koo yā. Koo cīnde wāwū kě, Yāhā laam ke bii war wo wālɛ ne, ke n le sroŋ pā pe wī na ma yee:

«Cīnde wāwū gii ke bii gbihi ta pe myaha na,
pe saa ke yā yā ye.»

Yāhā ke loo nde pā yaliile wo, koo gɛ bii kai- tāhā wa ma dye cīnde wāwū wo. ⁴ Ye sě yā, le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Yāhā kai- byɛ tāhā kua plii kuay nsoho wo,
ke plii kuasī wuhu, ma -sě wū.»

Ye yai ye cā, wāwū ma Yāhā tāy. ⁵ Wo maha le yā wa, le ma le maha yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Cīnde wāwū gii Yāhā bii gbihi ta
pe myaha na, pe saa ke yā yā ye.»

⁶ Mpāy -sě ga waha koo cīnde wāwū nge yā. Mpāy pe sě ke cīnde wāwū nge yā ye, poo tee bii le Yāhā kapāyī yā cā luhu, pe sě le sya cīnde ye. ⁷ Mpāy pe -sě ga waha koo cīnde wāwū nge yā, loo ta Yāhā n per gaa ta, ma ke myaha taha nanga. Yāhā wo faale wādyaha Dawide ta, u n koo nanga nge wī pā, le n yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo; koo syi kě, ta n cā ye yar wa le ne ma yee, Yāhā yee:

«Ye ma Yāhā yě kapān luhu nanga,
-ye le sya nuhu ne,
ye ma syi ye nii nditēŋ le ye ye!»

Wo faale wãɛ pe bii le Yãhã yẽ kapãn sye tẽyãfũũ klo wo, dyɛ- buar tɛr loo kur ye, Dawide n cã ba ke nanga per kapãn nde pãã.

⁸ Ye sã yãã, Yãhã bii wii yãŋ yi Musa draha wo, u myaha Yosua. Woo ka pe wãɛ pii ya ne koo kãntraha nge wo, kãntraha gii Yãhã bii ke gbihi ta pe byɛ myaha na, pe ga naa n wũũ. Ke ma ne pye ke cĩinde wãwũũ kẽ pe yãã loo klo nde wo, Yãhã saa ne maha ba naa per gaa wĩ pãã ye. ⁹ Koo syi kẽ, wãwũũ per gbihi ta Yãhã nawee- kẽ. Koo wãwũũ wĩ ma mii Yãhã wãwũũ wĩ dyaŋ, ke wũũ driyẽ wãtãhã kur ye. ¹⁰ Yãhã ke driyẽ tãhã wa, ke -sã wũũ. Wãwũũ per gii Yãhã ke gbihi ta wo kẽ, wii ma koo wãwũũ yãã, u tẽn tẽn ma n pai wũũ mii Yãhã wãŋ syi dyaŋ. ¹¹ - Too wii waha, wo koo cĩinde wãwũũ nge yãã! Mpãy pe pye tẽyãfũũ klo wo, waa ma syi u le Yãhã kapãyĩ sye poo wãŋ syi dyaŋ, u ba kuee u saa ke cĩinde wãwũũ yãã yãã ye. ¹² Ye sã yãã, Yãhã yẽ kapãn tẽn tẽn wo laam wo, le maha ma fãnga ne. Yũntrũhũ gii ke ma yẽr sũ ne, ke ga waha kã dye ga kadye laam wo. Yãhã yẽ kapãn -sã tɛr koo yũntrũhũ nge syi yaha. Le ga waha kã dye le sya ga nɔ nawee laampua gɛ wo. Le ga waha kã dye le ga nɔ kacrihi na, le sya ga yi u kiluɛ na. Yãhã yẽ kapãn kã dye n gaha nawee laampua gɛ wo. Kai- nkãy byɛ ke wãpye laam ma u na tesã kai- nkãy byɛ ne u n ga u laam wo, le Yãhã kapãn ga ke byɛ yi yaha gbaa na u n yãŋ ke ma pye ke sroŋ. ¹³ Nawee saha laa pye le n wũhũ Yãhã na ye. Yãhã ke wãn tii byɛ tãhã, ke te byɛ yãã gbaa na, ma maha te byɛ laam wũhũ cã tãŋ. Too kai- nkãy byɛ pye driyẽ wo, ke n pai wo yey ke ne per gaa.

Yesu kẽ wo Yãhã Yũndefa Yĩŋfua

¹⁴ Ye cã Yãhã Yũndefa Yĩŋfua ma wo ye. Yãhã Dya Yesu kẽ. Woo, u dugu ga yãhãyĩŋ na, ma sya ka Yãhã yahasee

ye. Loo ne, too Yāhā cīnde wūhū nkāy pāã mii, -too -sē tyii ke n pye wo laam wo ke syi, wo n plāhā kuee ke wo! ¹⁵ Sāndāpee yīŋfua Setane ma wo tyīn n gaha kapee-wāpyeŋ kuɛ ye, Yesu cā wo saha yia Setane na wii ya ye, wo fɛn ga maha u yigi. Ye sē yāã, Yesu wii u ma wo Yāhā Yūndefa Yīŋfua, Setane ba u bya tyīn naa n gaha kapeeter byɛ wāpyeŋ kuɛ ye mii wo wāŋ syi dyaŋ, u sē -sē kapee nen laa gɛ pye ye. ¹⁶ Loo na, -too wo laam miy yaha, wo yūhū crā laanyīn ne Yāhā na, wo cā ke laantār gboho. Ke ga wo fɛn di, ke maha laantār wīi pye wo kē, ke wo sya yaha yaliile wo Setane wo tyīn n gaha kapee-wāpyeŋ kuɛ ye.

5

¹ Yāhā pe Yiisɛfa Yāhā yūndefa yīŋfua yāŋ naa n yi wuhu na, pe Yiisɛfa laam wo, ma naa pe taha ke tēn na nawee- kē. Pe naa diŋ yi Yāhā kē, ma maha naa wān boo ke kē, ke n naa tyii nawee- kapee- foho na. ² Pe Yāhā yūndefa yīŋfa -sē pye nawee- wo wāŋ syi dyaŋ; pe bya pye, sāndāpee yīŋfua Setane ga waha pe tyīn ga kapee-wāpyeŋ kuɛ ye, pe n sya waha dye le wo. Koo syi kē, wii ma kapee pye, u sē cā wa ye, tesē pe ma wii wlaŋ u n kapee pye, Yāhā yūndefa yīŋfua ga waha u fɛn di, u koho le u ye laanyīn ne. ³ Tuu ga waha dye kapee- wāpyeŋ wo, u yai u naa wān boo Yāhā kē u ya koho kapee- wīi na, mii u yai u le pye nawee- kapee- wīi na mii. ⁴ Waa saha Yāhā yūndefa yīŋfua miyūhū nge syi taha u ya na ye. Yāhā kē, ke ne ufua yāŋ yi, ke u ta u n nii ke yūndefa yīŋfua mii Yarō dyaŋ, Yāhā bii u yāŋ yi mii.

⁵ U Yāhā Yīndefua Crise bya gɛ sē kē, u Yāhā Yūndefa Yīŋfua myaha taha u ya na ye. Yāhā koo kē ke u yāŋ yi, mā u pye ma yee:

«Mboo kē ma ma ra Dya;

ma gbe nanga na, nawee- ga cã
n ma ma Tuhufua.»

⁶ Yãhã maha le pãã u wĩ na ma yee:
«Ma ga nii ta yũndefua ma kuãṅ ne
mii Malsyidaku wãṅ syi dyaṅ.»

⁷ Yesu tuu pye nawee kãntraha na, u naa n pãã Yãhã ye,
ke woo sya yaha gbã koho wo. U naa loo nar Yãhã ye, kule
ne, ma sya naa yĩntãm gɛ yi. Tuu -sẽ ba yɛr Yãhã laam
wĩ ya wãpyeṅ na, Yãhã n luhu u kaplãṅ ye, ma kaa taha
u fãnga na u fɛn wo, ma maha ba u yir gbã wo. ⁸ U pye
Yãhã Dya, u -sẽ ba yɛr Yãhã laam wũhũ ya wãpyeṅ na,
ma sya fɛn yãã le kur ye. Loo na, Yãhã n le cã, u n luhu
ke ye cĩinde. ⁹ Tuu Yãhã laam wũhũ byɛ pye ga kua, u nii
nawee- Syayahafua u kuãṅ ne. Nawee- mpãy pe n luhu u
ye, poo mii ga waha cĩinde yrã yãã, lii wãkuayãã wee le na
ye. ¹⁰ Yãhã n yee, u ma ke Yũndefa Yĩṅfua mii Malsyidaku
wãṅ syi dyaṅ.

Kaa ke naa n taha wo laantor na Yãhã kai- kuɛ ye

¹¹ Kai- busãã ma, too ga yar ye na loo nde wĩ na. Tee -sẽ
mii tee nii yagaa, ke kai- wãluhu sã n tãy ye ye ye, ye maha
wee tee waha ke war farfar ye. Loo nde ye ta ye saha klaha
ye. ¹² Pe ye klaha ma- Yãhã kaplãṅ ne, ye ne ga pye yagaa
kaicãfa. Ye -sẽ mii, pe ye fe gbe wãklaha ne kai- nkãy ne,
ye yai pe maha dur pe naa ye klaha ke ne. Ye ma pẽyãr
wãṅ syi, ye saha wãlɛ dir di ye, ye maha yai ye maha naa
yrã wãr. ¹³ Wii u yrã ya wãr, pẽyãhã kẽ u ne; u saha wãyĩ
war wãpee ne ye, u tee ma pẽyãhã nantãṅ. ¹⁴ Wii tuu -sẽ
lɛ wa, pe ga naa wãlɛ dir wãã u kẽ. Yãhã wĩ ma koo syi.
Kai- nkãy ke sroṅ Yãhã yĩnde na, tesẽ nkãy ne ke sã sroṅ
ye, wii ma u laam kacãn ta, ma waha koo war ma ke cã,
woofua nii wãdyaha Yãhã kai- wo. Pe ga naa woosyifua
klaha Yãhã kai- nkãy ne ke waha. U ga waha ke cã.

6

¹ Loo ne, u Yāhā Yīndefua Crise kaplāŋ nkāy pe nawee fe n klaha ke ne, wo ma syi wo taha kuee koo ya na ye. Yāhā kai- nkāy ke nawee ɛ, -too ka koo ye yagaa. Kai- nkāy ke ma Yāhā kaplāŋ fegbesaha wo, wo saa maha dye ke wo ye. Koo kai- kē ngī: Kai- nkāy ma, nawee ma ke pye, ke n gaha u ne u klahasaha wo. Nawee yai u koo miy yaha u yīntaha sroŋ Yāhā kuɛ ye, u ke ta u Yatɛɛ. ² Koo kai- nkāy maha kē, nawee wātāāyi ne loho wo Yesu myaha na, ma suhu kluɛ wātaha ne nawee- na, ma suhu nakur wī ne, Yāhā ga ba pe yir gbā wo ke pe sāhā. ³ Yāhā wūhū fegbesaha kai- ngī, waa koo ta yaha, wo ka yahasee ye, Yāhā ma sya.

⁴⁻⁶ Mpāy pe kapee- wāpyeŋ miy yaha, ma maha dur n dye ke wo, pe poo ter yāŋ mii? Ye sē yāā, pe ba Yesu ta pe Yatɛɛ, Yāhā n cāā- le pe laam wo, pe n kacān yāā. Pe yāā, Yāhā kaa taha pe na, ma maha Yāhā Yrā Fāŋga wāā pe kē. Pe le yāā, ma cā Yāhā kapān ma kayī, ma maha cā cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye, fāŋga ma le na. Poosyifa ma yi kāā Yesu kānde wo, pe saha le sya pe yee, kapee- wāpyeŋ sē yō pe ke miy yaha ye. Le ma mii, poosyifa maha dur, ma Yāhā Dya kuey mar trā na, ma nii u lɛr nawee- ye. ⁷ Kaplāŋ ngī ma mii plāhā nge dyaŋ: Ye sē yāā, sesaha ma n too kāntraha gii na yalebyɛ, ke n nii dir yō ke warfa kē, Yāhā ga kaa taha koo kāntraha nge na. ⁸ Sesaha ma n too yalebyɛ kāntraha gii na, ke n -sē nii ngur wān ya fīy tesē nyēpihi ya ne, koo kāntraha nge sē yō kueekuee ye. Yāhā yoosēn ga too ke na, ke n ba suhu kāā ke kuāŋ ne.

⁹ Ta naambiyām, wo ma sya n pāā mma ma syi dyaŋ, wo laam -sē yīn ye wī na: Wo cā ma yee, ye ma le kānyī wo, lii le ga ye sya yaha. ¹⁰ Ye cā Yāhā sroŋ. Kai- nkāy byɛ tee n pye ye Yesu kāndeyārwei kē, ma suhu tēŋ nkāy ne tee n tē Yāhā kē, Yāhā cā ke ntāŋ dye ye tāy. Ke saa faha ye wī ne koo kai- ngī ne ye. ¹¹ Lii too -sē n kɛ yii nanem byɛ ye,

tee ma tēn lii wo, -ye le yigi kluε sīī, tee koho taha yaha lii na, ye n sya ba le yāā. ¹² Ye ma n gaha le tēn ne koo syi, ye saa nii mii mpāy wāŋ syi dyaŋ, Yāhā wīī sē pe gbe laa ne ye. Mpāy pe -sē Yesu ta pe YatE, ma naa n yār Yesu kānde wo laanyīn ne, Yāhā ke yē tE pe ye lii ne, pe ga le yāā. -Ye naa n yāŋ poosyifa na!

Yāhā ke yē tE lii ne, le wāpyeŋ ma

¹³ Yāhā ke bii yē tE Brama ye per gii, ke bii yee, koo ga ngaa myaha di taha le na. Ngaa ke sē -sē wee ke tE Yāhā yaha ye, ke n ke ya myaha di. ¹⁴ Ke bii Brama pye ma yee:

«N ga kaa taha ma na,
tē ma kur kuε pii ta pe n syar.

Ndoo tesē ra miingbāŋ ne,
n ga loo nde pye ma kē.»

¹⁵ Brama n Yāhā sēŋ laanyīn ne. Yāhā ke -sē bii yē tE u ye lii ne, ke n le pye u kē. ¹⁶ Nawee- ma pye kaplāŋ wātŷīn na, pe ga ngaa yāŋ, ngii ke tE pe yaha, pe ke myaha di, le kapān n kua pe nsoho wo. ¹⁷ Yāhā ke -sē bii yē tE lii ne, ma ke ya myaha di taha le na, ke naa n traha, mpāy pe ga ba ke yē wātE wīī nde yāā, pe cā wāwāklahayāā wee ke na ye. Loo ne, Yāhā ke bii yē tE Brama ye, ke n ke ya myaha di taha le na. ¹⁸ Loo ne, Yāhā ke bii yē tE Brama ye, ma maha ke ya myaha di taha le na, yagaa koo katE-syāŋ ngī wāwāklahayāā wee ke na ye, Yāhā saha ke yē dur ye. Loo ne, wii mpāy too n kE Yāhā ke paha wo na, wo cā ma yee, too koho taha yaha lii na, le ga pye wo kē cīinde. ¹⁹ Wo koho wātahayaha Yāhā yē kapān na, le ma wo ye mii ngaa dyaŋ ke wo laam ta tee nen wo. Cīinde wīī ne, ngaa wee ke nnen gbāā ma tE loo yaha ye. Wo koho wātahayaha nge, le wīī nɔ ncaha ye, Yāhā yaniisaha gE laam wo. ²⁰ Yesu nii wo YatE, ma ka koo fla na wo wīī na.

U nii Yāhā yūndefa yīṅfua u kuāṅ ne Malsyidaku wāṅ syi dyaṅ.

7

Malsyidaku pye Yāhā yūndefa yīṅfua

¹ Faale cāā na, dya waa pye pe naa n yee Malsyidaku. U pye klo laa yīṅfua, pe naa le klo yee Saḷem. Yāhā gii ke wān bye tāhā, u pye koo yūndefua. Wo wādyaha Brama bii ka, ma ga yia kubEhE resyar yīṅfa na. Tuu dur naa n pai, Malsyidaku n ka maa u wāā, ma yee woo kaa taha u Brama na, Yāhā myaha na. ² Wān tii bye, Brama tuu ga yāā naan miysaha wo, u n te la flE sesānsyihi, ma flE naney wāā u Malsyidaku kē. U Malsyidaku myaha yīntaha kē, yīṅfua wii u n sroṅ. U maha pye Saḷem yīṅfua, koo yīntaha maha kē, yīṅfua wii u n pai yrīṅ ne. ³ Yāhā sabangbāṅ wo, pe sē Malsyidaku tuhufua wīī cā u nahafua wīī ne ye, pe sē maha u wādyaha waa wīī cā ye. Waa sē u wāsee wīī pāā yāā tesē u wāku wīī ne ye. Tuu nii Yāhā yūndefa yīṅfua u kuāṅ ne, u ma mii Yāhā Dya wāṅ syi dyaṅ. ⁴ -Ye yāṅ, Malsyidaku ma yīṅ na Yāhā ye. Wo wādyaha Brama tuu ga wān tii yāā naan miysaha wo, u te la flE sesānsyihi, ma flE naney wāā u kē. ⁵ Brama dyasyīnde Lewi kur kuE pii ma Yāhā yūndefa pe ter na. Musa kānde na, pe ga waha Yiisrēfa nar, pe pe koho wān bye la flE sesānsyihi, pe flE naney wāā poo Lewi terfa kē, pe n waha naa n di. Ye cā ma yee, pe nampyeṅ- kē pe n nar, pe pe kē pe n di. Pe bye ma Brama kur kuE pii. ⁶ Malsyidaku woo na, u sē pye Lewi terfua ye, Brama -sē bii u wān la flE sesānsyihi, ma flE naney wāā u kē. U kaa taha Brama na, Brama wii Yāhā bii yē tēr u ye. ⁷ Ye -sē le cā laha ma yee, wii tuu kaa taha waa na, u tēr ufua yaha.

⁸ Lewi kur kuɛ pii me, pe Yiisɛfa koho wān flɛ naney yāã te flɛ sesānsyihi wo; pe ma nawee-, ma n ku, ma ke Yāhā yūnde tēŋ yaha pe pii kē. Malsyidaku wīi sē na, wii tuu te wān flɛ naney yāã te flɛ sesānsyihi wo, le ma le yrūhū Yāhā sabangbāŋ wo u wīi na ma yee, u ma yrāŋ na, ma kuee le Yāhā yūnde tēn na u kuāŋ ne. ⁹ Lewi kur kuɛ pii me, pe Yiisɛfa koho wān flɛ naney yāã te flɛ sesānsyihi wo. Yaliile wo Brama u koho wān la flɛ sesānsyihi, ma flɛ naney wāã Malsyidaku kē, le nii mii Lewi bya bii te wāã Malsyidaku kē. ¹⁰ Tuu sē sya bii see wa ye, le ma mii u pye u tuhufuadyaha Brama kadye wo, ma te wān wāã u Malsyidaku kē. Le yīntaha kē Malsyidaku tɛr Lewi yaha.

Yāhā yūndefa yīŋfua Yesu tɛr Lewi pii yaha

¹¹ Yāhā bii kānde lii tōr yar Musa na, loo ne le pa Yāhā yūndefa ne pe tēn ne. Lewi kur kuɛ puee Yarō nwoŋfa kē pe yūndefa ne. Pe tēn pye lii ne, pe nawee- kapee- yee laha kāã pe na, pe n waha wāã le Yāhā ne. Pe tēŋ sē -sē waha yia, ma nawee- wāã le Yāhā ne pe kuāŋ ne ye. Loo ne, Yāhā yūndefa yīŋfua waa ter n yi. U sē yi Yarō terfa wo ye, u yi Malsyidaku wāŋ syi dyaŋ. ¹²⁻¹⁴ Wo Yīŋfua Yesu Crise kē u ne. Wo cã ma yee, tuu nawee kadye gbe, u see Yuda terfa* wo. Musa kānde sē yee Yuda terfa ga waha naa Yāhā yūnde tēn tē Yāhā kangbāŋ wo ye. Yuda terfa waa sē Yāhā yūnde tēn tē yāã ye. Yesu tuu sē sya yi Lewi terfa wo ye, Yāhā le ta u n Lewi terfa draha gbe, ma nii Yāhā Yūndefa Yīŋfua. Loo ne, Yāhā n kaplāŋ nkāy wāã wo kē, kaplāŋ nkāy ke Musa kānde kaplāŋ draha gbe.

¹⁵ Kai lii le ke cīmbɛhɛ byɛ yar wo na, loo ne nde: Yāhā Yūndefa Yīŋfua waa yi Malsyidaku wāŋ syi dyaŋ. ¹⁶ Waa

* ^{7:12-14} ^{7.12} Yuda terfa, Dyakuba dya Yuda kur kuɛ pii me pe ne.

kloho sě kě, u gbe ma nii Yāhā yūndefua mii Lewi kur kuɛ pii wāŋ syi dyaŋ ye. Yāhā fāŋga kāmāy na, wākuayāā wee u yrā na ye. Loo le u ta, u n nii Yāhā Yūndefa Yīŋfua u kuāŋ ne. ¹⁷ Ye sě yāā, le ma gɛ ma, le yrūhū Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Maa ba nii Yāhā Yūndefa Yīŋfua
ma kuāŋ ne Malsyidaku wāŋ syi dyaŋ.»

¹⁸ Faale kānde sě pye fāŋga ne ye, le sě maha waha laa yō ye. Koo kě, laa n ba le draha gbe. ¹⁹ Ye sě yāā, faale wo, Musa kānde sě waha nawee- wāā le Yāhā ne pe kuāŋ ne ye. Lii le -sě yi yagaa, le tɛr Musa kānde yaha. Wo ga waha koho taha yaha le na, wo yūhū crā Yāhā tāy ke wānar ne.

²⁰ Ye maha cā ma yee, Yāhā bii ke ya myaha di taha le na; Lewi terfa naa n nii Yāhā yūndefa, Yāhā sě -sě ke ya myaha di le na ye. ²¹ Yesu woo na, Yāhā u ta ke Yūndefa Yīŋfua, ma dur ma ke ya myaha di taha le na, ma le pāā ma yee:

«Ndoo Yāhā, n ma kai- byɛ yīŋ na;
ndoo tesě ra miingbāŋ ne,

ma ga nii Yāhā Yūndefa Yīŋfua ma kuāŋ ne.

N saa ra yě dur ra kapān na ye.»

²² Loo nde ta, Yesu woo kāmāy na, wo cā naambiyārfān tii te ma wo nsoho wo Yāhā ne, te ga yō faale wān na.

²³ Laa maha ma, le faale Yāhā yūndefa ta pe wee wācɛŋ Yesu ne ye. Pe sě waha naa n kuee le tēn na pe kuāŋ ne ye; pe naa n ku, pe pii n naa pe draha gbe. Loo n ta pe n bii nihi. ²⁴ Yesu woo -sě ma yrāŋ na u kuāŋ ne. U Yāhā Yūndefa Yīŋfua tēn sě wāā yāā waa ter kě ye. ²⁵ Loo ne, mpāy pe yūhū n crā Yāhā na u kāmāy na, u ga waha pe sya yaha le yalebya wo pe kuāŋ ne. Ye sě yāā, u ma yrāŋ na yalebyɛ, ma nii Yāhā nar pe kě.

²⁶ Ye cā Yesu woo kě, u ma Yāhā Yūndefa Yīŋfua wii, u wī ma wo na. U kai- laha, u laam ma gbɛgbɛ, kapee laa

wee u yĩŋ na ye. U wee kapeepyefua ye. Yāhā u kuā yir ga ta yāhāyĩŋ na ncha ye. ²⁷ U wee faale Yāhā yūndefa ne wācɛŋ ye. Pe ma kapeepyefa. Pe cāā naa wān boo Yāhā kē plii byɛ pe ya kapee- wīi na, ma cā naa taa boo nawee-kapee- wīi na. Yesu tuu -sē u ya wāā, ma le sya, ma ku mpar draha wo wo byɛ kapee- wīi na, koo yĩntaha kē, kla gaa wāboo maha wee nantāŋ waa kapee- wīi na ye. Yesu loo pye kua tɛhɛ nen u kuāŋ ne. ²⁸ Musa kānde na, mpāy pe naa n ta Yāhā yūndefa yĩŋfa, pe pye naweete, ma pye kapee- wāpyeŋ fānga koho wo. Yāhā ke -sē yē tɛr, ma ke ya myaha di kapān lii ne, loo kapān nde pa Musa kānde kur ye. Loo le Yāhā Dya ta Yāhā Yūndefa Yĩŋfua. U ma naweeyō u kuāŋ ne.

8

Yāhā yūndefa yĩŋfua tēntēsaha

¹ Nkāy too pāā tɛr, lii le ma yĩŋ, loo ne nde: Yāhā Yūndefa Yĩŋfua wii syi u ma wo ye, u ma u nii yāhāyĩŋ na, Yāhā niisayūhū kāndigi kuɛ ye, Yāhā gii ke ma kai-byɛ yĩŋ na. ² U u Yāhā Yūndefa Yĩŋfua tēn tē Yāhā fla wo. Faale wo, Yāhā yūndefa naa pe tēn tē fai nwonge wo, nawee- pe ke gbihi. Yesu tuu -sē u tēn tē na, cīinde fla kē ke ma yāhāyĩŋ na. Yāhā kē ke koo fla gbihi.

³ Pe Yāhā yūndefa yĩŋfa byɛ ta pe n naa diŋ yi, ma naa wān boo Yāhā kē. Wo Yāhā Yūndefa Yĩŋfua bya yai u waha naa ngaa wāā Yāhā kē. ⁴ Yesu ma ne pye driyē nge wo, u saa ne pye gɛ pye Yāhā yūndefua ye. Yāhā yūndefa mpāy ma wa; pe diŋ yi Yāhā kē, ma maha wān boo ke kē, mii Yiifee- wāɛ kānde le yar mii. ⁵ Nwoŋ gii pe Yāhā tēn tē ke wo, ke gbihi mii ke yāhāyĩŋ nwoŋ dyaŋ, koo sē -sē kē ke cīinde yāhāyĩŋ nwoŋ ye. Ye sē yāā, driyē nge Yāhā

yũndefa tẽn ma mii Musa wĩ dyaŋ. Yaliile wo Musa bii yee woo ga fai nwonge gbihi, Yāhā bii u yar ma yee:

«Tẽn naa kii ter syi yar ma na ke yāŋ yĩŋ na,
ke nwonge fāā koo syi.»

Le yĩntaha kẽn, fai nwonge gii Musa bii fāā, ke ba pye kaa yirfua dyaŋ ke ma yāhāyĩŋ na.

⁶ Yagaa, Yesu taha tẽn lii na, le tɛɾ poo tẽn yaha, le sẽn n tān gɛ tān ye. Naambiyārfān tii te ma yagaa Yāhā nsoho wo nawee- ne, te yõ faale wān na. Yesu woo kẽn, u ma kusyiifua. Ye sẽn yāā, Yāhā ke yẽ tɛɾ kaplāŋ nkāy ne yagaa naambiyār wo, ke yõ ma tɛɾ faale naambiyār kaplāŋ yaha.

⁷ Faale naambiyār ma ne pye te ga waha nawee- sya yaha, naambiyārfān taa saa ne pye te ta yagaa te faale wān draha wo ye.

Yāhā naambiyārfān le nawee- ne

⁸⁻⁹ Faale naambiyār cāā na, nawee- sẽn bii pe kapee-wāpyeŋ miy yaha ye. Yāhā n le kuān pe ye ma yee:

«Tẽn bii naambiyār tii le Yuda terfa ne,
ma suhu pe Yiisɛɛfa ter byɛ ne,
pe too naambiyār pye klaha-.

Loo ne, ta n kur waa pe na.

Cāā gaa ma ke n pai,
n ga ba naambiyārfān taa le
pe kur kuɛ pii ne.

Too naambiyārfān nde saa ba pye
te faale wān syi dyaŋ ye.

Faale wo, n bii pe wāɛ sya yaha
yāmpar koho wo Syipte kāntraha wo,
ma dur ma pe yigi yi ke kāntraha wo,
ma ba te naambiyār le pe ne.

N ga ba naambiyārfān taa le
pe kur kuɛ pii ne,

te saa ba pye wācɛŋ pe faale wāɛ wān ne ye.
 Ndoo pe Yĩŋfua Yāhā kē,
 tē yee ke syi.

¹⁰ Yāhā n maha yee:

Too plii nde kur ye, n ma ba dur,
 ma yĩntaha sron pe ne,
 n ga ba te naambiyārfān le
 pe ne yĩŋ gii na, ke nge:
 N ga ba ra kaplāŋ le pe kacān wo,
 n ga ba ke yrūhū yaha pe laam wo.
 N ga ba nii pe Yāhā,
 pe n -sē nii ra nawee-.

¹¹ Waa saa ba yee,

u ga u nampyeŋ klaha u n Yĩŋfua cā ye.
 Ye sē yāā, pe byɛ ga ba ra cā,
 ma gbe pe kicaabir na ma ga waa pe wāɛ na.

¹² Lii le -sē ma yĩŋ

koo ngĩ byɛ na, loo ne nde:
 N ga ba pe kapee- gbe kāā pe yĩŋ na.
 Kapee- nkāy pe pye tɛr, n ga ta,
 ke wĩ n faha ra na ta kuāŋ ne.»

¹³ Yāhā ke ke naambiyārfān wĩ pāā ke syi, le nii mii, ke
 ke faale naambiyār ta kadyaha. Ye -sē cā, kla gii ma nii
 kadyaha, ke ɛ, ke wākuaŋ ya ke kuee.

9

Lewi pii tēn

¹ Faale cāā na, Yāhā bii pe yar, pe yai pe naa diŋ yi koo kē
 mii syi dyaŋ te naambiyār kānde na. Nawee- n nwoŋ gaa
 fāā, ma ke myaha taha ke na, ma naa diŋ yi ke kē ke laam
 wo. ² Ke fai nwonge bii la cɛr nwomp̄ii syām fai laa ne. Ke
 nwompua cir wo, naalɔr kuasĩ wāŋ gaa pye ma suhu tabal

gaa ne bur ne ke yīn na, bur rii te bii kē Yāhā kē. Pe naa koo fla yee Yāhā nwoŋ. ³ Pe naa ke nwonuŋ goo yee Yāhā yaniisaha. ⁴ Koo fla na, sān tabal gaa pye, pe naa wusuna suhu ke yīn na. Katyigi kluhu gaa maha pye, ke nkur kuε byε bii tuhu sān ne tesē ke laam byε ne. Pe naa koo kluhu yee, naambiyār kluhu. Koo naambiyār kluhu nge laam wo, katε- tǎa pye: Sān pεlaale pye yāhāyīn digi ne le laam wo, pe naa re yee man. Loo pεle pye ke kluhu laam wo. Yarō kāāwai lii le bii wampēn fe ma fyār yigi faale cāa na, le bya pye koo kluhu laam wo. Ke naambiyār kaplān ke bii yrūhū yaha ntēmbapai sī* tii na, te bya pye ke naambiyār kluhu nge laam wo. ⁵ Pe bii sān yāhāyīn tēnlεε syām mpāy gbihī ta ke naambiyār kluhu yīn na. Loo yīntaha kē, ke kluhu ma pye teelii wo, Yāhā ma koo fla na. Pe sān yāhāyīn tēnlεε pye nkaasyir sānsī ne te tey yaha. Yāhā yūndefa yīnfua ma kla boo Yāhā kē nawee- kapee- wī na, u ga pe ntōr woo ke kluhu yētān yīn na. Ke kai- nihi tεr, n saha ke byε pāa tān nwo ye.

⁶ Ke fai nwonge pye koo syi. Pe Yāhā yūndefa naa n dye ke nwompua cir wo plii wuhu na, ma naa pe tēn tē. ⁷ U Yāhā yūndefa yīnfua ya tuu ga waha dye ke nwonuŋ laam wo tεhε nen ya dyε nen laam wo. U ma yee u ga dye, u ga dye kla gaa ntōr ne u ga woo Yāhā kē u ya kapee- wī na tesē nawee- byε kapee- wī ne, kapee- nkāy pe sē cā wa ye, ma ke pye. ⁸ Ke Yāhā nwompīi syām mii yīntaha ma. Ke yīntaha kē, ke nwompua cir nii tā nawee saha dye ga ke nwonuŋ wo ye, koo gii ke ma Yāhā yaniisaha. Ke yīntaha kē, nawee saha crā Yāhā na ye. Loo ne Yāhā Yrā le yar wo na. ⁹ Loo nde pye mii yagaa kai- yirfua dyaŋ. Le yīntaha

* 9:4 9.4 Kaplān nkāy ke bii yrūhū yaha too ntēmbapai sī nde na, ke pye ke Yāhā kānde kataŋ sēnsye. Yāhā bii ke wāa Musa kē yān nge yīn na pe n yee Senayi.

kě, wii u diŋ yi, ma wān boo Yāhā kẽ, koo ngĩ saha ufua laam ta pe n wā klaha nii gbɛgbɛ ye. ¹⁰ Mpāy pe diŋ yi, ma wān boo Yāhā kẽ, pe kapĩ wūhū busāā kānde yār. Kapĩ wūhū nkāy n yee, nawee ma n digi nge syi di ye, nawee ma n kla nge syi wɔ ye, nawee yai u nde pye nde ne, u kai- n laha gbɛgbɛ. Pe koo kapĩ wūhū ngĩ kānde yār, ke sē -sē nawee laam wā klaha n ta wāfām ye. Loo naambiyār kānde kai- ngĩ pye yīŋ ne, ma sya ba waa per gii na, Yāhā ke kai- yīntaha wā klaha Yesu wāpaŋ ne.

U Yāhā Yīndefua Crise tēn

¹¹ Yagaa, u Yāhā Yīndefua Crise n pa, ma ba nii Yāhā Yūndefa Yīŋfua le kānfuē nde kayūhū yīŋ na, kayūhū nkāy ke nii wo wūhū. U u tēn tē Yāhā nwonge gii laam wo, koo ma yīŋ, ma maha yō faale wāŋ na, kii Musa bii fāā. Ke yagaa wāŋ nge, nawee sē kẽ tuu ke fāā ye, driyē kla sē kẽ koo ne ye. ¹² Faale na, dyɛ loo dyɛ loo u Yāhā yūndefa yīŋfua naa n dye pe fai nwonge wo, ke Yāhā yaniisaha fla wo, ma naa u tēn tē. Yesu woo na, u dye ke yagaa Yāhā yaniisaha fla wo, tɛhɛ nen ya u kuāŋ ne. U sē dye ma ngapa ntōr woo tesē napa ntōr ne ye, u yɛr u ya ntāŋ wāwoo na, nawee- byɛ kapee- wī na. Loo na, nawee- byɛ ga par sya yi kāā kapee- wāpyeŋ yāmpar wo pe kuāŋ ne. ¹³ Pe ma ngapuai ntōr gbe tesē napuai ntōr ne, ma naancɛŋ suhu naa laam wo migimigi, ma koo tyōr kuee, ma te wlāhā poo ntōr nde ne ma suhu loho ne, pe ma koo loho nge yār woo mpāy na pe sē laha kapĩ wūhū kuɛ ye ye, le ga nii mii yagaa, pe laha ke kapĩ wūhū kuɛ ye. Pe laam sē -sē laha ye. ¹⁴ Le ma pye ke dyaŋ, ye yai ye cā Crise ntōr too ma yīŋ. Ye sē yāā, u sē kapee nen laa gɛ pye yāā ye. Yāhā Yrā Fāŋga kāmāy na, u le sya ma ku mpar draha wo. U u ya wāā Yāhā kẽ koo syi. Loo ne, kapee- nkāy byɛ too pye tɛr, Yesu ntōr ga waha koo kapee- ngĩ yee laha yi

kãã wo laam wo gbɛgbɛ. Wo laam ga tege nii tee nen wo, wo n waha naa tɛn tɛ cĩinde Yãhã kɛ.

Yãhã naambiyãrfãn le nawee- ne

¹⁵ Loo ne, Yesu Crise n nii te naambiyãrfãn kusyiifua, Yãhã nsoho wo nawee- ne. U gbã kãmay na, u nawee- par sya yi kãã pe kapee- wãpyeŋ koho wo, kapee- nkãy pe bii pye te faale naambiyãr cãã na. Yãhã ke bii yɛ tɛr kayũhũ nkãy wãwãã ne nawee- kɛ, ke mpãy yee pe n luhu ke ye, pe ga waha koo kayũhũ ngĩ yãã pe kuãŋ ne Yesu Crise gbã kãmay na.

¹⁶ Nawee ma saba yrũhũ ma yee, woo ma ku, pe yai pe u kloho la mma, le yai u ku wa, pe n cã waha u kloho la. ¹⁷ Tuu -sɛ ma yrãŋ na nantãŋ, pe saha u koho wãn la ye. U ma ba ku, loo na, pe ga cã u koho wãn la. ¹⁸ Yãhã naambiyãr ma koo syi dyaŋ, naambiyãr tii ke le nawee- ne. Loo ne, ke faale naambiyãr na, Yãhã n bii yee, a ngaa yai ke boo, ke kla ntõr n woo, te naambiyãr n waha le. ¹⁹ Musa tuu pa le Yãhã kãnde ne, u le kãnde kataŋ byɛ kal nawee- byɛ n ke luhu. Loo kur ye, u n naampĩy ntõr gbe, ma pe wlãhã loho ne, ma katyigi gaa ter kayange gbe, pe ke katyigi yee Yisope. U n koo kayange gbe, ma kuryãr raa ter maha ke yĩŋ kuɛ neŋ na, ma koo kuɛ kã le pe ntõr wo, ma pe yãr woo nawee- na, pe n waha nii gbɛgbɛ Yãhã yĩnde na. U n maha too ntõr raa yãr woo le Yãhã kãnde saba bya na. ²⁰ Tuu nii loo nde pye, u n pe nawee- pye ma yee:

«Yãhã ke naambiyãr tii le ye ne,
too ntõr ne nde.
-Ye naa ke kãnde kataŋ byɛ yãr,
koo nkãy ke yrũhũ ta nwo.»

²¹ Musa n maha too ntõr raa yãr woo ke fai nwonge na tesɛ ke Yãhã diŋ yi wãn byɛ ne, te n nii gbɛgbɛ Yãhã yĩnde na. ²² Yãhã kãnde na, wãn busãã waha n nii gbɛgbɛ

Yāhā yīnde na ntāŋ wāwoo ya ne. Kapee- foho bya waha gbe n kǎā nawee- yīŋ na ke kuāŋ ne ntāŋ wāwoo ya ne.

Yesu wāku kapee- byɛ yee laha n kǎā

²³ N ye cǎā yar wa ma yee, faale Yāhā diŋ wāyi kai- pye mii ke cīinde kai- yīm ya dyaŋ, cīinde kai- nkāy ke ma yāhāyīŋ na. Too faale Yāhā diŋyi wān nde waha naa n nii gbɛgbɛ Yāhā yīnde na yraha ntāŋ ya ne. Ke yāhāyīŋ cīinde kai- kǎnde na, Yāhā yai ke diŋ n yi ngaa ntāŋ ne, kla gii syi ke tɛr yraha yaha. ²⁴ -Ye yāŋ, nawee- pe fai nwonge gii fǎā ta, u Yāhā Yīndefua Crise sē n dye koo laam wo ye, koo ma mii ke cīinde Yāhā nwonge yīm ya dyaŋ. Crise ka yāhāyīŋ gɛ na, ma yɛr wo yīŋ wīi ne Yāhā yaha ye. ²⁵ Dyɛ loo dyɛ loo, Yāhā yūndefa yīŋfua naa n dye ke Yāhā yaniisaha wo yraha kla gaa ntōr ne. Crise woo dye tɛhɛ nen ya, ma ku mpar draha wo. ²⁶ Mii loo sē ne ye, ma gbe driyē wātāhā na, Crise ga ne pye u koo wāfāy neŋ ka kur n sya yalebyɛ. Yagaa sē na, u driyē tuu kua gbe taha, Yesu Crise u ya yi kǎntraha na tɛhɛ nen u kuāŋ ne, ma le sya ma ku mpar draha wo, ma nawee- kapee- kua kǎā pe yīŋ na. ²⁷ Nawee nawee woo, u tɛhɛ nen gbā ku. U gbā kur ye, Yāhā ga u sǎhā. ²⁸ Crise bya ku mpar draha wo tɛhɛ nen, ma nawee- busǎā kapee- kua kǎā pe yīŋ na. U ga maha ba yi ke tɛhɛ syāŋ wuhu na, le sē -sē ga ba nii nawee- kapee- wālahakǎā wīi na ye. Mpāy pe u wādurbāŋ sēŋ, u ga ba cīinde yrā wǎā pe kē pe kuāŋ ne.

10

Crise gbā ku tɛhɛ nen mpar ter byɛ draha wo

¹ Musa kǎnde sē kē ke Yāhā cīinde kai- ne ye. Le Musa kǎnde ma mii koo cīinde kayūhū yirfa ya dyaŋ, cīinde kayūhū nkāy, u Yāhā Yīndefua Crise ga ba ke pye nawee- kē. Ye sē yǎā, Musa kǎnde na, Yāhā yūndefa yīŋfua naa

wān boo dyɛ- byɛ, loo nde sē -sē waha naa pe nawee- ta pe n naa n sroŋ Yāhā yīnde na ye, nawee- mpāy pe naa n crā Yāhā na. ² Mpāy pe naa diŋ yi Yāhā kē Musa kānde na yraha wāboo ne, pe kapee- ma ne waha yee laha kāā pe na teele nen pe kuāŋ ne, koo kapee- ngī wīi saa ne kuee pe laam wo, ke naa pe fāy, pe n maha naa yraha boo dyɛ- byɛ ye. ³ Dyɛ- byɛ yraha wāboo nge pe laam too ke kapee- wīi na dyɛ- byɛ. ⁴ Ye sē yāā, napa ntōr tesē ngapa ntōr ne, pe saha nawee kapee- yee laha kāā u na ye.

⁵ Loo ne, yaliile Crise tuu ba gbe taha wāpaŋ na driyē wo, u n Yāhā pye ma yee:

«Ma sē n kɛ pe naa diŋ yi ma kē ye,
 ma sē maha n kɛ pe naa wān boo ma kē ye,
 ma -sē nawee kadye wāā ra kē.

⁶ Nawee- pe wān boo,
 ma te suhu migimigi wān suhusaha fla na
 ma kē, loo saha ma laam yīn ye.

Nawee- pe wān boo,
 ma te ntōr woo ma kē pe kapee- wīi na,
 loo saha ma laam yīn ye.

⁷ Loo ne, ta n yee:

«Yāhā, n nwo,
 n pa n n pai ma laam wīi pye,
 mii le yrūhū yaha ta wīi na
 Yāhā sabangbāŋ wo mii.»

⁸ -Ye yāŋ, kānde lii le ta, loo ne le te yrɛ wāboo wīi nde yar Yāhā kē. Loo naa byɛ ne, Yesu cāā le pāā ma yee, Yāhā yee, koo sē n kɛ pe naa wān boo ke kē ye, tesē pe naa diŋ yi ke kē ye, tesē pe naa wān boo pe naa te suhu migimigi wān suhusaha fla na ke kē ye, tesē pe naa wān boo pe naa pe ntōr woo ke kē pe kapee- wīi na ye. Koo ngī byɛ saha ke laam yīn ye. ⁹ Loo kur ye, Yesu Crise maha le pāā ma yee, a woo nwo, u pa u n pai ke Yāhā laam wīi

pye. Yesu kaplāŋ le yar ma yee, faale na, pe naa yɛ boo Yāhā kě, yagaa Yāhā loo sye, ma Yesu Crise wāku wīi ta te draha wo. ¹⁰ Yesu Crise Yāhā laam wīi pye, ma le sya ma ku mpar draha wo tɛhɛ nen u kuāŋ ne. Loo nde kāmāy na, wo kapee- yee laha kǎā wo yīŋ na ke kuāŋ ne.

¹¹ Plii byɛ, Yāhā yūndefua ga ka Yāhā kangbāŋ wo, u ga yir yɛr, u u tēn tē. U ne naa wān ya boo Yāhā kě nawee- kapee- wīi na. Too mpar nde sē -sē ga waha pe kapee- yee laha kǎā pe na ye. ¹² Yesu Crise woo na, u ku mpar draha wo nawee- kapee- byɛ wīi na tɛhɛ nen ya, u kuāŋ ne. Loo kur ye, u n ga tege nii Yāhā kāndigi koho kuɛ ye. ¹³ Yagaa, u nii ma Yāhā sēŋ, ke ba u napī- yīy kor le u kě, pe n nii mii u tānde fyāhā tā pe na. ¹⁴ Tuu poo gbā ku mpar draha wo loo tɛhɛ nen nde ya na, u u nawee- ta gbɛgbɛ Yāhā yīnde na pe kuāŋ ne, pe n nii Yāhā wām. ¹⁵ Yāhā Yrā Fāŋga maha loo pǎā wo ye. Ye sē yǎā, le bii le cǎā pǎā ma yee:

¹⁶ «Yāhā le pǎā ma yee:

Tē ga naambiyār rii le ta

nawee- ne too plii nde kur ye,

too naambiyār yīŋ kě nge:

N ga ba ta kaplāŋ tāhā le pe laam wo,

ke saa faha yǎā pe na ye.»

¹⁷ Yāhā n maha le pǎā taha ma yee:

«Kapee- nkāy pe pye tɛr

tesē kai- nkāy ne pe plaha pye,

n ga ba ke byɛ gbe kǎā pe yīŋ na.»

¹⁸ Ye cǎ, kapee- ma gbe kǎā nawee yīŋ na, yīŋ maha wee wān wāboo na kapee- nkāy wīi na nantāŋ ye.

-Too naa n crǎ Yāhā na!

¹⁹ Wo nna, le nii ke dyaŋ, kānde ma wo ye, wo n ga waha dye ga ke Yāhā yaniisaha gɛ laam wo Yesu ntāŋ kāmāy na,

u ntāŋ mpāy pe woo wo kapee- wīi na. ²⁰ Nwonuŋ gii ke ma Yāhā yaniisaha, Yesu koo nwonuŋ fai jūū, ma kānfuē yi wo kē, kānfuē lii le n gaha wo ne cīinde yrā fla na, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye. Ke nwonuŋ fai nde, u ya koho kadye kē. ²¹ Yāhā Yūndefa Yīŋfua ma wo ye. Woo u ma ke Yāhā kaha yīŋfua. ²² Loo nde na, -too crā Yāhā na laantee nen ne, -too maha ke ta wo Yatɛr laanyīn ne! Ye sē yāā, wo laam mpāy pe sē tege naa n nii wo kapee- wīi na ye, Yesu ntāŋ pe ta pe n tege nii tee nen wo. U ntāŋ wo kapee- laha kāā wo na mii wo kadye dyaŋ, too ne ke yee laha layūhū ne mii. ²³ Yāhā yē tɛr wo ye kayūhū nkāy ne, wo n koho taha yaha ke na, ma maha nii ke pāā nawee-byɛ ye, wo ma syi wo faha yāā ke wīi ne ye! Ye sē yāā, Yāhā ga ba koo kayūhū ngīi pye wo kē cīinde. ²⁴ -Too naa n sēŋ wii na, wo naa n ta wo ntāŋ n naa n dye wii tāy, tesē kayūhū n naa n tāy wo ye, wo n naa ke pye wii kē! ²⁵ Yesu kāndeyārfa mpāy ma, pe sē n pai nantāŋ yawār fla wo, ma ba Yāhā kaplāŋ luhu ye. Wo ma n nii pe wāŋ syi dyaŋ ye! -Too naa n yi yalebyɛ wo yawār fla wo, wo naa wii klahā, wo naa wii laam too Yāhā wūhū ne. Ya'a yāā, tē ye yar ye naa n pye koo syi, wo Yīŋfua Yesu durbaper nɔ gbe taha, koo kē.

²⁶ Wo nna, too Yesu cīinde wīi cā war, loo kur ye, wo ma u wīi sye, ma kapee- wāpyeŋ kānde yāŋ gbe, ma dye le wo, mpar raa ter maha wee te ga waha koo kapee- ngīi yee laha kāā wo na ye. ²⁷ Wo -sē ga fya nii, wo naa le kur sēŋ, loo lii le ma te Yāhā kasāhā tesē ke naa gii ne wāfegeyāā wee ke na ye, ke naa gii ke n pai pe Yāhā napī- byɛ suhu kāā migimigi. ²⁸ Musa kānde na, kai- nkāy ma, wii ma loo syi laa tee pye, nawee- syām ma ga le pāā kasāhāfa ye ma yee, poo u yāā yīnde ne, kaa na nawee- tāā syi, pe ga ufua boo, waa gɛ saa u fɛn di ye. ²⁹ Wii tuu sē -sē Yāhā Dya yāŋ ngaa ye, woofua wīi ga ba pee tɛr loo yaha. Le ma

mii, Yesu ntāŋ mpāy pe woo Yāhā naambiyār wīi na, ma u kapee- yee laha kāā u yīŋ na, u sē poo ntāŋ yāŋ ngaa ye. Le ma mii, u le Yāhā Yrā tyɛhɛ, Yāhā Yrā lii le Yāhā kayīi wāā wo kē. U wāpēn ga ba pee u na, ke ta tɛr wii yaha, u Musa kānde wīi sye. ³⁰ Lii le ma le yrūhū yaha Yāhā sabangbāŋ wo, le nde: Yāhā yee:

«Mpāy pe koo sye,
 koo ga ba le fuɛ yi pe na,
 koo ga ba pe pēn pe napeer wīi na.»

Ke maha le pāā taha ma yee, koo ga ba ke nawee- sāhā. ³¹ Yāhā nge ke kai- byɛ tāhā, ke kasāhā ma too nawee wii na, le ga pee tɛr ufua na.

³² Lii le ba ye dye faale na, -ye ye laam too le na! Tee ba ke Yāhā cāā- sya cāā gii cāā na, ye ba wāfāy yāā gboho koo cāā na, ye sē -sē tyii koo wāfāy nge n yia ye na ye. ³³ Ye laam wo, mpāy pe sē naa wāfāy yāā ye, pe sē dur yi naa n kāā pe nampyeŋ- mpāy kur ye ye, pe nampyeŋ- mpāy pe naa wāfāy yāā, poo mpāy pe naa pe tyɛhɛ, ma naa pe nuhu nanihi teebɛhɛ wo. ³⁴ Ye nampyeŋ- mpāy pe yigi tā nwompihi wo Yesu wīi na, ye yɛr pe kur ye, ye napīi- n sya ye koho wān sya kāā ye ye, le n maha nii ye ye nuhu wīi. Ye ba cā wa ma yee, nangbān wān taa ter ma ye ye, te yō, wākuayāā maha wee te na ye, koo kē. ³⁵ Tee koho taha yaha Yāhā na mii, -ye naa n gaha koo syi! Yāhā ga ba ye dāā. ³⁶ Ye yai ye naa yii plāhā koo syi, ye naa ke Yāhā laam wīi pye! Loo na, ke yē tɛr ye ye kayīi lii ne, ke ga ba le pye ye kē. ³⁷ Ye sē yāā, le ma le yrūhū ta Yāhā sabangbāŋ wo ma yee:

«Saa ga faa pye, carle ya,
 wii tuu ma wāpaŋ na,
 u ga pa, u saa ma- kuee ye.

³⁸ Wii ma ra ta u Yatɛr, u sroŋ ra yīnde na.
 Woofua yai u ra ta u Yatɛr kānkai- byɛ wo.

Wii ma -sẽ dur n yi ta kur ye,
woofua wĩ saa naa n tãy ra ye ye.»

³⁹ Mpãy pe dur n yi Yãhã kur ye, pe wĩ ga ba klaha-
Poosyifa sẽ me wo ne ye. Mpãy pe n kuee Yãhã kur ye,
pe ga ba sukũhũ yãã. Poosyifa me wo ne.

11

Mpãy pe bii Yãhã ta pe Yatɛɛ faale wo, -ye naa n yãŋ pe
na!

¹ Ma'a yee ma Yãhã ta ma Yatɛɛ, ke yĩntaha kẽ nge:
Yãhã ke yẽ tɛɛ kai- nkãy wãpyeŋ ne, ke sẽ -sẽ ke pye
wa ye, ma laam wo ma cã ma yee, Yãhã ga ba koo kai- ngĩ
pye cĩinde. Ma maha cã nawee saha Yãhã wũhũ yãã yĩnde
ne ye, ke -sẽ ma cĩinde wũhũ. ² Faalefa mpãy bii Yãhã ta
pe Yatɛɛ koo syi, pe wĩ n -sẽ naa n tãy Yãhã ye.

³ Yãhã wãta Yatɛɛ ne le wo ta, wo n cã Yãhã kẽ ke
yãhãyĩŋ tãhã kãntraha ne ke yẽ kapãn ne. Wãn tii too
yãã yĩnde ne, te -sẽ tãhã kla gii ne, wo saha koo yãã yĩnde
ne ye.

⁴ Faalefua Abɛl Yãhã wãta Yatɛɛ ne le bii ta, u diŋ n yõ
Yãhã ye ma tɛɛ Kayẽ diŋ yaha. Abɛl Yãhã wãta Yatɛɛ ne
le ta, Yãhã n yee, Abɛl sroŋ ma yee woo diŋ yõ. Abɛl tuu
sya ku, u Yãhã wãta u Yatɛɛ ta, u wĩ saha faha yãã wo na
ye.

⁵ Faalefua Yɛnoke Yãhã wãta u Yatɛɛ ne le bii ta, u n ka
Yãhã tãy, u sẽ yãã ku gɛ ku ye. Yãhã u gbe ga ta ke ya tãy,
waa sẽ maha u yãã yãã nantãŋ ye. Yãhã sabangbãŋ wo, le
ma le yrũhũ yaha ma yee, Yɛnoke wĩ tãy Yãhã ye ke n u
gbe tɛɛ. ⁶ Waa wĩ ga waha tãy la Yãhã ye mii, u sẽ ke ta u
Yatɛɛ ye? Ye sẽ yãã, wii u n crã Yãhã na, u yai u cã Yãhã
ma cĩinde, tuu maha cã mpãy pe ke fla kɛ, ke ga ba pe dãã.

⁷ Faalefua Nuwɛ Yãhã wãta Yatɛɛ ne le bii ta, u n luhu
Yãhã kaplãŋ ye. Yãhã ke bii nawee- yar yaha kai- nkãy ne,

ke n pai pe dye, Nuwɛ tuu sɛ̃ sya bii ke yãã wa yĩnde ne ye, u ke Yãhã kaplãŋ sya cĩinde. Nuwɛ tuu le Yãhã kapãn luhu, u n salangbãŋ gaa fãã mii Yãhã bii u yar mii. U n bii dye ke wo, woo tesɛ̃ u kahafa byɛ ne, pe n wloho yi te lafir wo. Nuwɛ tuu lii pye, loo nde le yar ma yee, nawee- mpãy byɛ pe pye Nuwɛ cãã na, pe bii tee pye. Nuwɛ Yãhã wãta u Yatɛr n maha ta, Yãhã n yee u n sroŋ.

⁸ Brama Yãhã wãta Yatɛr ne le bii u ta, u n luhu Yãhã yɛ̃ kapãn ye, ma tɛr klo laa wo Yãhã bii yɛ̃ tɛr le wãwãã ne u kɛ̃. U n u kusey ta yaha, ma tɛr. Tuu naa n gaha na, u sɛ̃ bii ke saha gɛ cã ye. ⁹ U Yãhã wãta Yatɛr ne le u ta, u n ga waha nii nampay le klo lii wo, Yãhã bii yɛ̃ tɛr le wãwãã ne u kɛ̃. U pye nampay, ma naa n syã fai nwoŋ gaa laam wo u nna ne. U puee Yisyake bya syã ke syi nwoŋ laam wo u nna ne. U Yisyake puee Dyakuba bya syã ke syi u nna ne. Yãhã bii yɛ̃ tɛr Brama ye lii ne, ke maha bii yɛ̃ tɛr loo ya ne poo syãm mii bya ye. ¹⁰ Ye sɛ̃ yãã, klo lii te nwey nakũhũ ta yõ̃ ma nii fãnga ne, klo lii Yãhã ke te nwey fãã ke laam wãfãã, loo klo nde syi ne Brama u naa n kɛ.

¹¹ Brama Yãhã wãta u Yatɛr ne le ta, tuu sya bii lɛ tɛr wa, u n waha kicar yãã, woo tesɛ̃ u cɔɔ Sara ne; u cɔɔ -sɛ̃ nwo, u bii lɛ tɛr wa syihi wãsee na. U bii cã ma yee, Yãhã yɛ̃ tɛr u ye lii ne, ke ga le pye u kɛ̃. ¹² Brama bii lɛ ma sya ba gbe taha wãku na, u Yãhã wãta u Yatɛr n -sɛ̃ ta, u n syihi yãã. U kur kuɛ pii n nihi mii yrompii dyaŋ, ma syar tɛyãfũũ dyaŋ muhulangbãŋ yɛ̃ na.

¹³ Brama tesɛ̃ u pii ne, pe byɛ bii Yãhã ta pe Yatɛr, ma sya ba ku. Yãhã ke yɛ̃ tɛr kayũhũ nkãy wãwãã ne pe kɛ̃, pe sɛ̃ ke yãã ye. Pe ke yãŋ wãã yĩnde ya ne deydey, ma ke syar wãã syaha ya ne. Pe naa le pãã ma yee, poo cã pe ma mii nampay wãŋ syi dyaŋ driyɛ̃ nge wo, poo ma mii, yrãhã gaa dyaŋ pe yãr ba yi driyɛ̃ nge wo, ma n pai tɛr ke

yaha. ¹⁴ Mpāy pe koo kaplāŋ ngĩ ter syi pāã, pe le yar ma yee, pe pe Tuhufua Yāhā klo kE. ¹⁵ Pe bii tEŋ klo lii yaha, loo mii sE ne pe naa n wūn ye. Mii loo sE ne ye, pe ne ga waha dur ga nii le wo. ¹⁶ Tuhufua klo lii le yō, loo lii le ma yāhāyīŋ na, loo pe naa n kE. Loo nde n ta, le n tāy Yāhā ye, pe naa ke yee Brama ye Yāhā, Yisyake ne, Dyakuba ne. Yāhā n sya klo laa gbihi ta pe kE.

¹⁷ Brama Yāhā wāta u YatEŋ ne le u ta u n Yāhā kapān sya, ma sya yEŋ u dyasey Yisyake wāboo na u diŋ yi Yāhā kE. Yāhā kE ke bii yee, u loo nde pye koo kE; wātānyāŋ wī bii ne. Yāhā bii yE tEŋ wa Brama woo ye ma yee, ke ga kayī wā wo kE; loo naa byE ne, Brama bii yEŋ u dyasey Yisyake wāboo na. ¹⁸ Yāhā -sE bii pāã u ye, ma yee:

«Tē yE tEŋ ma ye kur kuE pii mpāy wī ne,
pe ga see ma dya Yisyake woo na.»

¹⁹ Brama bii cā ma yee, Yāhā ga waha Yisyake ta u n yir gbā wo, u dur ba yrāŋ na gbaafa ye. Loo wātānyāŋ kur ye, Brama n nii u Yisyake yāŋ mii, u yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye.

²⁰ Yisyake Yāhā wāta u YatEŋ ne le bii u ta, u n Yāhā nar ke kaa taha Dyakuba ye na Yesōō ne, kai- nkāy wī na ke n pai pe dye. ²¹ Dyakuba Yāhā wāta u YatEŋ ne le bii ta, yaliile wo tuu naa n ku, u n Yāhā nar ke kaa taha YosEfe pii nanem byE na. U n fyāhā u kāi na, ma Yāhā sey.

²² YosEfe Yāhā wāta u YatEŋ ne le bii ta, u kuyale le ba gbe taha, u n YiisEŋ pii wāyi yale cāã pāã yaha ke Syipte kāntraha wo, ma maha le yar yaha, a pe ma ba yi ma n tEŋ,

pe woo kacEɛr gbe tEɛr*.

²³ Musa seefa Yāhā wāta pe YatEɛr ne le bii pe ta, Musa tuu bii see wa, pe n u wūhū yrey tāā. Pe bii yāā u kicar yō, koo kē, pe sē bii fya u Syipte kāntraha yīŋfua kapān na ye, ma u kicar gbe ga wūhū. Koo cāā na, u kāntraha yīŋfua bii yee pe pēyār byE boo kāā, mpāy pe see naam.

²⁴ Musa Yāhā wāta u YatEɛr ne le bii ta, yaliile wo tuu ba lE dye u n sye, a pe ma n naa woo yee Syipte kāntraha kui yīŋfua pueesya dya ye†. ²⁵ Musa bii le yāŋ yi, ma ka pe Yāhā nawee- ne, ma ga nii n fāy pe ne. U bii cā koo puar u nii u nuhu di mpāy ne, pe wee Yāhā ne ye. ²⁶ U laam wo, u bii cā ma yee, u nii waa ma n naa u yāŋ ngaa ye mii u Yāhā Yīndefua Crise wāŋ syi dyaŋ, koo puar Syipte kāntraha wale wān byE na. Yāhā kayī lii le ma kur ye, u yīnde pye loo na, koo syi kē u n le pye ke syi.

²⁷ Musa Yāhā wāta u YatEɛr ne le bii u ta, u n yi Syipte klo wo, u sē fya u kāntraha kui yīŋfua ncafūhū na ye. U Musa bii tāhā yEɛr wīi nen na mii u naa Yāhā yāā yīnde ne, Yāhā gii waa saha ke yāā yāā ye. ²⁸ U Yāhā wāta YatEɛr ne le bii u ta, u n Yiisɛfa yar ma ta, pe n mbaa boo, ma pe ntōr pye ta pe nwonyEɛr na, u gbā yāhāyīŋ tēnlEɛ ma syi u pe Yiisɛfa pii cir boo ye. Pe byE n sya yaha koo syi. DyE loo dyE loo pe pe wāsyayaha wīi nde gbar, ma te yee syayaha

* ^{11:22} ^{11:22} Cāā gii cāā na YosEfe pye yrāŋ na, fāāngbāŋ bii dye pe klo wo. Loo n ta, u tuhufua Dyakuba tesē u pii byE ne, pe n ka maa nii Syipte kāntraha wo. YosEfe tuu ba gbe taha wāku na, u bii le cā laha pe kur kuE pii ga ba dur ga klo lii wo, Yāhā bii yē tEɛr le wāwāā ne pe kē. † ^{11:24} ^{11:24} Musa tuu bii see pēyāhā, u seefa ga u wūhū lakuE gaa wo, sakūle wo. U Syipte kāntraha yīŋfua pueesya n le pēyāle yāā ke fla na, le fEɛn n u yigi, u n le gbe ga u kaha wo. Koo syi kē, Musa n lE Syipte kāntraha yīŋfua pueesya kaha wo.

gbar.

²⁹ Yiisɛfa Yāhā wāta pe Yatɛr ne le bii pe ta, pe n waha muhulangbāyāhā dii tɛr kāntraha na, pe trɛ sɛ dye loho wo ye. Pe Syiptefa pe yee, pe ga pye pe Yiisɛfa wāŋ syi dyaŋ, pe pe kar taha ga, pe n kuee ke loho wo ma ku.

³⁰ Yiisɛfa Yāhā wāta pe Yatɛr ne, le Yerekɔɔ klo nkūnklāhā ta ke n too, nkūnklāhā gii ke bii le klo klaha tā. Pe Yiisɛfa bii ke nkūnklāhā nge fā gbey klaha plii kuasī, ke n cā too. ³¹ U canaandile Arabe Yāhā wāta Yatɛr ne, le u ta, u sɛ ku mpāy ne pe bii sye pe sɛ luhu Yāhā kapān ye ye. Ye sɛ yāā, nawee- mpāy Yosua bii lɛhɛ wāā, pe ga yuhu dye ke Yerekɔɔ wo, u Arabe woo kɛ, u bii pe wūhū u kaha wo, koo kɛ.

³² N ga waha ke syi kai- byɛ tōr tāj la? Draha ga waha yāā la, ta n waha faalefa Jedeyō ye wūhū pāā, Barka ne, Samsō ne, Yefte ne, Dawide ne, Samuyɛl ne tesɛ pe Yāhā kaplāŋ tōrfa ne? ³³ Poo mii, pe Yāhā wāta pe Yatɛr kāmāy na, pe kāntrɛ yāā fāŋga na, pe naa n sroŋ pe yīnfar ne, ma -sɛ kayūhū yāā, kayūhū nkāy Yāhā bii yɛ tɛr ke wāwāā ne. Pe jar yɛr gbra tā fāŋga na, ³⁴ naangbāy sɛ waha ngaa gɛ pye mpāy na ye, pe sɛ waha mpāy yāā boo yūntruɛ ne ye. Kadye fāŋga nge sɛ pye mpāy na ye, pe -sɛ pye fāŋga ne ma sya kui nkāy naan miyfa yia. ³⁵ Ca mpāy Yāhā wāta pe Yatɛr ne, le ta, nawee- mpāy pe bii ku pe ye, Yāhā n pe ta pe n yir gbā wo, ma dur ba pe ye yrāŋ na.

Pe mpāy nuhu pe Yāhā wāta wīi na pe Yatɛr, ma sya pe boo. Pe sɛ naa pe ya yīŋ kɛ ye, pe bii cā pe ga ba yir poo gbā wo, pe cīinde yrā yāā, lii wākuayāā wee le na ye. ³⁶ Pe mpāy lɛr ma pe gbā sāngblāŋ ne, ma mpāy pua ntɛn wān ne, ma pe tā nwompīhi wo. ³⁷ Pe mpāy waa boo ntɛmbar ne, pe mpāy la cɛr flɛ sānsī, pe mpāy nuhu, pe mpāy boo yūntruɛ ne. Niisaha sɛ pye mpāy ye ye, pe naa n tay teebɛhɛ byɛ wo, mbasɛ ya te pye pe kalen, sɛngaa

srɛ ne. Pe pye nawãm, pe naa pe fãÿ pe Yãhã wãta pe Yatɛr wĩi na, ma naa pe nuhu. ³⁸ Driyẽfa sã bii yai Yãhã n poo nawee- mii syi nɔ wãã pe ye ye. Pe naa n tay drawar wo tesẽ yãÿ ne, pe naa n syã yãwuhu wo tesẽ wuhu wo kãntraha wo. ³⁹ Mpãy wĩi too pãã nde, pe Yãhã wãta pe Yatɛr pe kãnkai- byɛ wo, koo ke ta, pe wĩi n tãÿ Yãhã ye. Ke -sẽ bii yẽ tɛr kayĩ lii wãwãã ne pe kẽ, pe sã bii le yãã wa ye. ⁴⁰ Ye sã yãã, Yãhã ke ba cĩinde kayĩ lii ta wo kẽ, loo ba yõ ma ta tɛr; loo ne, Yãhã n ba tyii, ma yee wo byɛ, poo ma suhu wo ne, wo ba sronɔ wo kuãŋ ne sukũhũ gaa laam wo.

12

-Ye naa n yãŋ Yesu woo na!

¹ Wii poo na, nawee- mii byɛ pe Yãhã ta pe Yatɛr, ma sya gbã yãã loo kur ye, wo pe wĩi cã laha. Le ma mii pe ma wo ne, ma wo gbey le. Loo na, -too naa n yãr le Yesu kãnde wo, wo laam wũhũ nkãy byɛ ke wo wlãhã wo yrãhã wo, wo yai wo ke miy yaha, tesẽ kapee- nkãy wãpyeŋ ne, ke gbe n kuee wo na. -Too wii waha, wo naa n yãr Yesu ne le kãnde wo. ² -Too naa Yesu woo ya yãŋ, woo wii tuu cãã yir wo yaha Yãhã wãtaŋ ne u Yatɛr, ma le kãnde yar wo na, ma Yãhã ta u Yatɛr kãnkai- byɛ wo, laa gɛ sã kuee ye, ma sya fyarngbãn gbã ku trã na, u sã maha le ta kai ye. U ba cã ma yee, nuhungbãn ma loo nde kur ye, koo kẽ. Yagaa u ma, u nii Yãhã niisayũhũ kãndigi koho kuɛ ye, kai- byɛ yĩŋ na.

³ Kapeepyefa pe Yesu wĩi sye, ma u nuhu wãnuhu gii ne, -ye loo yãŋ kɛ! Ye bya, ye ma syi wãfãÿ n waha yia ye na ye, -ye naa yii plãhã yalebyɛ!

Yãhã ke ya koho pii pẽn

⁴ Ye sē yāā, kapee- wāpye wī ma mii napī wāŋ syi dyaŋ, tuu ye kɛ wāboo ne. Tee sya kapee- wāpye wī sye mii ye napī- dyaŋ, ma wāfāy yāā le na, ye cā ye sē -sē wāfāy yāā ma sya nii mii yaa ku ye. ⁵ Yāhā ke kaplāŋ nkāy yar waha ye na mii ke pii dyaŋ, ke faha la ye na? Yāhā yee:

«Ta dya, ma'a kai tee pye,
 ma Yīŋfua Yāhā n ma pēn,
 ma'a syi ma yee ma kalaa wee ye.

Le ma pye, laa tuu n kuān ma ye,
 ma'a syi ma mii miy yaha ye.

⁶ Ye sē yāā,
 wii wī ma n tāy Yīŋfua ye,
 u ga naa woofua pēn u wāteepyē wūhū na.

U ma wii yāŋ u dya, u ma tee pye,
 u ga gbār taha ufua na,
 u n le sya u cā, u tee pye.»

⁷ -Ye naa ye wāfāy sya laanyīn ne! Ye sē yāā, ye Tuhufua Yāhā kē, u ye pēn koo wāfāy ngī ne. Loo nde le yar ma yee, Yāhā ye yigi yō ke pii dyaŋ. Puee waa ma la mii, u tuhufua sē u pēn u kai- cā ye? ⁸ Yāhā ma yee ke sē ye pēn ke pii byɛ wāŋ syi dyaŋ ye, le nii mii ke sē ye yāŋ ke ya koho pii dyaŋ ye. ⁹ -Ye yāŋ, too ma wo tuhufa ne kāntraha na, pe wo pēn, wo maha n luhu pe ye. Wo Tuhufua Yāhā gii ke ma yāhāyīŋ na, a nwa -sē ga ba wo ta, wo saa yīŋ kor le koo kē, wo ba cīinde yrā yāā ye, cīinde yrā lii wākuayāā wee le na ye? ¹⁰ Wo tuhufa mpāy pe ma wo ne kāntraha na, cāā gaa na, pe ne wo pēn kai- nkāy wī na, ke yai poo ye. Yāhā koo na, ke wo pēn wo wāyōŋ wī na, wo n naa nii mii ke wāŋ syi dyaŋ kānkai- byɛ wo. ¹¹ Koo wāpēn nge ma pye wo na yaliile wo, le ga nii wo ye laanwlaŋ wī, le saa nii wo ye nuhu wī ye. Mpāy pe -sē koo wāfāy nge sya,

loo kur ye, pe laam ga yĩn, pe n naa pe troho tãhã Yãhã yor wo kãnkai- byɛ wo.

Kayaryaha

¹² Ye laam ma wlãhã ye ye, ye ma syi ye kluɛ n ku ye na ye, -ye yii waha ye te kuã yir! Ye ma syi ye nklũy n fãy ye na ye, -ye yii waha, ye ta tɛɛ ke yrãhã ne le Yesu kãnde wo. ¹³ Kãmbɛhɛ nkãy ke sronɔ, -ye naa n yãr koo wo! Loo na, mpãy byɛ yrãhã ke sɛ n sronɔ pe ye ye, pe byɛ yrãhã ga sronɔ. Pe ga nii mii tãnklaɛhafa dyaɔ, pe kãã naa n yi kãnsronɔ wo, ma ba jaa pe yrãhã n sronɔ pe ye.

¹⁴ -Ye yii plãhã ye naa yrĩɔ kɛ nawee- byɛ ne, -tee naa ye troho tãhã mii mpãy dyaɔ, pe ma Yãhã wãm. Mii loo sɛ ne ye, waa saha Yãhã yãã yĩnde ne ye. ¹⁵ -Ye yii yigi, waa ma syi u ba te Yãhã laantãr wĩ miy yaha ye! Waa ma syi u kayaɔ wũhũ ya le naa n yaha u laam wo, u naa ke pãã nawee- ye, u pe pye klaha- ta u wãɔ syi ye! ¹⁶ Waa ma syi u naa tyatyãhã pye ye! Waa ma syi u nii Yesɔɔ wãɔ syi dyaɔ ye, woo wii u sɛ Yãhã kai- ta ngaa ye. Ye sɛ yãã, Yesɔɔ u lɛfar tur tɛhɛ nen digi ya ne u cĩfua Dyakuba ye. ¹⁷ Loo kur kuɛ ye, u n bii yee, woo kɛ u ma lɛfua, woo yai u tuhufua u Yãhã nar ke kaa wãtaha wĩ na woo kɛ, koo gii wĩ pe n nar lɛfa ya kɛ; u tuhufua n sye. U n kai- byɛ pye, ma sya wũn, yɛ dursaha sɛ pye u na ye.

¹⁸ Tee yũhũ crã Yãhã na mii, Yiisɛfa sɛ yãã yũhũ crã Yãhã na ke syi ye: Poo pe yũhũ crã ngii na, nawee ga waha tɛ ke na; pe naa n crã yãɔ gaa na, pe ke yee Senayi*. Ke yãɔ yĩɔ naa n yɛhɛ palpal mii naa dyaɔ ke yĩɔ na. Ngaa ne mii naawur dyaɔ, wam ne kacãn wee ye, sesaha tɛflahangbãɔ miy ne, ¹⁹ tũũtũũ wãwuu miy ne, tesɛ yĩmbungbãy laa ne, le naa n pãã pe ye, pe n sya fya, ma yee poo saha le yĩmbui

* 12:18 12.18 Yãɔ gii pe ke yee Senayi, koo fla kɛ le kãnde bii yar Musa na, kãnde lii Yãhã le ta.

nde kaplāŋ luhu nantāŋ ye. ²⁰ Le yĩmbungbāy kaplāŋ nkāy ke bii pe ta pe n fya, ke ngĩ:

«Wii ma tɛ yāŋ nge na,
le ma sya pye yraha kla gɛ,
ufua yai u waa boo ntēmbar ne.»

²¹ Koo per wĩ nde bii pe nawee- ta pe n fya tɛr, Musa n sya yee: «N fya, ma n sege fyar koho wo!» ²² Yii poo na, tee yũhũ crā Yāhā na, le nii mii ye yũhũ crā yāŋ gii na, pe ke yee Syō† le Yāhā kungbāy wo, loo lii le ma yāhāyĩŋ Yurusalem, koo fla gii yāhāyĩŋ tēnlɛhɛ busāā ma, pe Yāhā sey, yě wee pe na ye. ²³ Tee yũhũ crā Yāhā na, ye yũhũ crā Yāhā nawee- mpāy na pe myar yrũhũ yaha wa yāhāyĩŋ wo; ye yũhũ crā Yāhā na, koo gii ke ga ba nawee- byɛ sāhā; ye yũhũ crā Yāhā nawee- mpāy na, pe ku tɛr wa, poo mpāy Yāhā yee pe sroj. ²⁴ Ye yũhũ crā Yesu Crise na, woo wii u ma kusyiifua te naambiyārfān wo, naambiyārfān tii Yāhā le nawee- ne woo kāmāy na. U ntāŋ mpāy pe woo, pe puar Abɛl wām na. Yesu ntāŋ sē woo ma yee loo kafuɛ le yi mii Abɛl wĩ dyaŋ ye. Yesu ntāŋ woo, ma nawee- wāā le Yāhā ne.

²⁵ -Ye yii yigi, wii u n pāā ye ne yagaa, ye ma syi ye yee, ye saa luhu u ye ye. Ye sē yāā, faale wo yāŋ nge tāy pe n yee Senayi, nawee- mpāy pe bii sye, pe saa luhu wii ye, u naa pe yar ke Yāhā kayar ne ye, pe byɛ bii gbā yāā loo kur ye. Ye yai ye cā, wii u -sē ma ke yāhāyĩŋ gɛ laam wo, ma pāā n wāā wo ye, waa yee wo saa luhu u ye ye, lii le bii faalefa mii yāā, le syi ga wo yāā, le sya pee tɛr. ²⁶ Faale wo, Yāhā yĩmbui nde bii kāntraha ta ke n yeɛhɛ fānga ne. Yagaa, ke maha wo yar ma yee:

«N ga maha ba kāntraha ta,
ke n yeɛhɛ fānga ne,

† 12:22 12.22 Yāŋ gii pe ke yee Syō, ke Yāhā laantār wĩ pāā, laantār rii ke yar wo na Yesu kāmāy na.

koo ma suhu yāhāyīŋ bya ne.»

²⁷ Yāhā ma yee koo ga maha ba nde pye, le yīntaha kē, driyē nge gii ke ke tāhā, ke ga ba ke yehɛ pye klaha- tāŋ ke kuāŋ ne. Loo na, wān tii wāklahayāā wee te na ye, too ya ga kuee. ²⁸ Wii poo na, Yāhā ga driyēfāŋ wāā wo kē, kii wāklahayāā wee ke na ye. -Too le cā ke ne, wo naa syaha wāā ke kē, wo naa ke sey yalebyɛ, wo naa n fya ke na, wo naa nagboho ta ke na! Wo ma nii Yāhā myaha gboho ke syi, le ga naa n tāy ke ye. ²⁹ Ye sē yāā, wo Yāhā ma mii naa gii dyaŋ, wān tii byɛ te sē yai te crā ke na ye, ke te suhu n kāā.

13

Troho wātāhā gii syi ke n tāy Yāhā ye

¹ Yii mpāy tee koho taha yaha Yesu na, ye tyii ye ntāŋ n naa n dye yii tāy yalebyɛ! ² Ye ma syi ye faha nde ne ye: Nampay ma pa ye fla na, -ye pe yigi naa n yō! Ye sē yāā, mpāy naa n pye koo syi ma ba yāhāyīŋ tēnlɛhɛ mpāy gɛ yigi yō, pe sē cā ye. ³ Mpāy pe ma nwompihi wo Yesu Crise wī na, ye ma n faha pe wī ne ye. -Ye pe wī le yaha ye laam wo mii ye bya ma ke nwompihi wo pe ne. Pe mpāy nuhu Yesu Crise wī na, ye ma n faha pe wī ne ye. -Ye pe wī le yaha ye laam wo mii pe ye bya nuhu pe wāŋ syi dyaŋ. ⁴ Naa tesē cɔɔ ne, pe pe ya sya wa, Yāhā ke kānde lii ta pe wī na, ye byɛ yai ye naa le yār. cɔɔ wii ma pye wa puai ne, u sē yai u maha naa naam kɛ ye. Tesē, naa wii u cɔɔ sya wa, u sē yai u maha naa ca kɛ ye. Mpāy pe loo nde pye, tesē mpāy ne pe sē pe ya sya wa ye, ma nii tyatyāhā pye, Yāhā ga ba poo mii byɛ sāhā. ⁵ Ye ma syi ye naa ye troho tāhā mii mpāy dyaŋ, wale wī gboho pe laam wo ma tɛr kai- byɛ yaha ye. Ngii ke ma ye koho wo, ye ma syi ye yee ke kloŋ ye. Ye sē yāā, Yāhā yee:

«N saa ma miy yaha ye,
n saa kur waa yãã ma na ye.»

⁶ Loo ne, wo n waha koho taha yaha Yãhã na ma yee:

«Wii u koho le ra ye, woo kĕ Yĩŋfua ne,
n ga naa Yĩŋfua kãnde yãr laanyĩn ne,
n saa fya ngaa na ye;

nawee tee ga waha nwa pye ra na?»

⁷ -Ye ye laam too ye faale yahaseefa wĩ na, poo mpãy pe naa le Yãhã kapãn pãã ye ye. Pe naa pe troho tãhã mii, ma sya ba ku, -ye ye laam too loo nde na, -tee yãŋ pe na, ye Yãhã ta ye Yatɛr pe wãŋ syi dyaŋ. ⁸ Yesu Crise tuu pye mii faale wo, u ma koo syi ya ke nanga nge na, tesĕ ke sukũhũ ne; u ga kuee yai tãŋ koo syi ya u kuãŋ ne. ⁹ Kaklaha nkãy ke n yir kuɛ ngaa ye ma n pai, ye ma syi ye ta ke n ye plaha ye n dye kãmpee wo ye. Wo yai wo tyii Yãhã laantãr roo n fãnga le wo laam wo, too tyii kaklaha ngĩĩ na ke dir ta kapĩĩ wũhũ. Mpãy pe koo kapĩĩ wũhũ ngĩĩ pye, pe sĕ laa kayĩĩ yãã yãã le na ye.

¹⁰ Yesu ku mpar draha wo wo kapee- wĩ na. Mpãy pe yee poo n kuee ma nii wãn boo Yãhã kĕ faale Yiiffee- Yãhã yũndefa dyaŋ, pe saha Yesu mpar kayĩĩ yãã ye. ¹¹ Yiiffee- Yãhã yũndefa yĩŋfua ma kla boo per gii nawee- kapee- wĩ na tesĕ u ya kapee- wĩ ne, u ga pa te ntõr ne ke Yãhã nwonge wo teelii fla wo pe n yee, Yãhã yaniisaha fla, u ba pe kapee- yee laha kãã. Loo kur ye, kla gii pe boo, pe ga yi ke ne le klo wo, pe ga ke suhu. ¹² Koo syi kĕ, Yesu bya n ku le klo nkur ye kãnkãy na, ma nawee- byɛ kapee- yee laha kãã pe na, u ya koho ntãŋ kãmay na. ¹³ -Too wo faale kãnde miy yaha, wo yi le klo wo, wo ka Yesu ye le klo kãnkãy na, wo ma sya ga fyarngbãn yãã loo kur ye Yesu wãŋ syi dyaŋ. ¹⁴ Ye sĕ yãã, kãntraha nge na, klo laa wee wo ye lii syi wãkuayãã wee le na ye. Klo lii wo n pai nii le wo sukũhũ gaa laam wo, loo ne wo n kɛ. ¹⁵ -Too naa Yãhã

sey yalebyɛ Yesu Crise kāmāy na, mii diŋ dyaŋ too n yi. Loo yīntaha kē, wo ke sey naa n plaŋ wo yēɛr ne. ¹⁶ Ye ma syi ye faha kayī wāpye wī ne ye, -ye naa koho le yii ye; koo syi diŋ kē ke n tāy Yāhā ye.

¹⁷ -Ye naa n luhu mpāy ye, pe ma ye yahaseefa Yesu kānde wo, ye yīŋ kor le pe kē. Ye sē yāā, poo kē, pe n sēŋ ye yrā na yalebyɛ; Yāhā ga ba pe yey ye wī ne. Ye ma n luhu pe ye, pe ga naa pe tēn tē nuhu ne; mii loo sē ne ye, pe saa le tē nuhu ne ye, loo nde -sē ga lii yō ye kē?

¹⁸ -Ye naa n gaha yahasee ye ye Yāhā wānar ne wo kē. Wo cā ma yee, wo tēn tē yō, wo n kɛ wo troho wātāhā ter le naa n yō kānkai- byɛ wo. ¹⁹ Ndoole kɛ ye ye, ye Yāhā nar ra kē, ta n waha dur ga ye fla na farfar.

Yāhā wānar fla

²⁰ Yāhā wo Yīŋfua Yesu ta u n yir gbā wo, ma dur ba yrāŋ na gbaafa ye u ntāŋ wāwoo kāmāy na. Woo kē, u n sēŋ Yesu kāndeyārfa na mii cīinde mbanaha dyaŋ, u n sēŋ u mbaa na. U ntāŋ mpāy pe woo yaliile wo, u ku mpar draha wo wo byɛ kapee- wī na. Loo nde ta, Yāhā naambiyār tii le wo ne, wo cā wākuayāā wee te na ye. ²¹ Yāhā koo kē ke n pai yrīŋ ne; ke ye ta ye n waha naa kayūhū byɛ pye, ye naa ke laam wūhū pye. Ke ye ta lii le n tāy ke ye, ye n naa loo ya pye Yesu Crise kāmāy na. Yesu Crise miingbāŋ yai ke naa n gboho yalebyɛ, wāyeryāā ma n pye le na ye. Amɛn, le nii ke syi.

Kuasaha fla syaha ne

²² Wo nna, kaplāŋ ngī tē pāā waha ye ye u saba nwo laam wo, -ye ke luhu yō, ye ke le yaha ye laam wo; ye sē yāā, ke sē tyī sye tɛr ye. ²³ N n traha ye le cā, pe wo Yesu kāndeyārwei Timuti miy yaha ke nwompihi wo. U ma cāā pa ra fla na, n ga ka u ne ye fla na n ga ye yāŋ.

²⁴ -Ye ye yahaseefa byɛ syar tesẽ pe Yesu kãndeyãrfa mpãy byɛ ne, pe ma ye fla na. Mpãy pe ma Yitale kãntraha na, pe byɛ ye syar. ²⁵ Yãhã ke naa ke laantãr yar ye kur byɛ na. Amɛn, le nii ke syi.

YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA

Karaboro, Eastern: YĀHĀ NAAMBIYĀRFĀN SABA New Testament
copyright © 1993 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Eastern Karaboro

Contributor: WBT Central Zone

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 13 Jun
2022

15120496-00e2-503a-8d40-2d7cfc1ba5b